

SCHOOLGIDS

2020-2021

Inhoud

VOORWOORD	8
GESCHIEDENIS LIBERTAD	8
WAT IS DEMOCRATISCH ONDERWIJS	8
SOCIOCRATIE	9
CONSENTMETHODE.....	9
MISSIE	9
VISIE	9
UITGANGSPUNTEN	10
Uitdagende leeromgeving.....	10
Vrijheid.....	10
Gelijkwaardigheid	10
Respect en vertrouwen	10
Gehoord en gezien worden.....	11
Verantwoordelijkheid	11
MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE.....	11
SOORTEN MEDEWERKERS.....	11
Begeleiders.....	11
Docenten	11
Vrijwilligers.....	12
ONDERWIJSAANBOD EN LEERMIDDELEN	12
Persoonlijke ontwikkeling, natuurlijk leren en kerndoelen	12
Niveau	12
Taalachterstand	13
Andere voertaal dan Nederlands.....	13
Staatsexamen	13
Het democratisch proces en burgerschap	13
LEERMIDDELEN.....	14
Lesboeken	14
Stercollecties	14
Afstandsonderwijs	14
Soofos.....	14
Gasten en excursies	14
Materialen.....	14
Specialisten en gastdocenten.....	15
Onderwijstijd	15

LEERLINGVOLGSYSTEEM	15
LEERLINGENZORG	16
Aannamebeleid.....	16
Rol begeleider.....	16
Pedagogisch klimaat	17
Didactisch handelen.....	17
Coaching.....	17
Schoolregels en de naleving ervan	17
Veiligheidsplan.....	18
Veiligheidsmonitor.....	18
Vertrouwenspersoon	18
Meldcode huiselijk geweld.....	18
Externe en gespecialiseerde zorg	18
PRAKTISCHE INFORMATIE	18
Schooltijden.....	18
Ziekte en verzuim.....	19
Studiedagen.....	19
Vakanties en vrije dagen	19
Ouderbijdrage.....	19
Andere inkomsten	20
Verzekering en aansprakelijkheid.....	20
KWALITEITSBELEID.....	20
Gerealiseerde onderwijskwaliteit.....	20
Aandacht voor deelname in onze samenleving met verschillende culturen, tradities en leefstijlen.....	20
Bewaking van de kwaliteit.....	20
Overige aspecten van kwaliteit	21
Klachtenregeling.....	21
AANNAMEPROCEDURE NIEUWE LEERLING	22
Kennismaken.....	22
Intakegesprek	22
Meeloopdag.....	22
Twee weken meedraaien.....	22
Evaluatiegesprek.....	23
Inschrijven	23
Kosten.....	23
Definitieve aanname	23

BASISAFSPRAKEN LEERLING	24
Wat vragen we van jou als leerling?	24
Zelf leren.....	24
Zelfreflectie en groei	24
Coachgesprekken en beeldvormende gesprekken	24
Ruimte en grenzen	24
Koptelefoon of oortjes	25
Foto's en video's	25
Stop is stop	25
Opruimen en poetsen	25
Spullen kwijt of kapot.....	25
Praktische zaken	25
Schoolvakanties	25
PESTPROTOCOL	26
Inleiding.....	26
Algemene informatie over plagen en pesten	26
Hoe wordt er bijvoorbeeld gepest?	26
Betrokkenen	26
De gepeste leerling	26
De pester(s)	27
De meelopers.....	27
Libertad en ouders	27
Protocol	28
Uitgangspunten	28
De vijfsporenaanpak	28
De algemene verantwoordelijkheid van de school.....	28
Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt	28
Het bieden van steun aan de pester(s)	28
Het betrekken van de middengroep bij het pesten	29
Het betrekken van ouders/verzorgers bij het pesten	29
Het stappenplan	29
De begeleider en docenten	29
De coördinator	30
Bijlage 1 bij pestprotocol.....	31
Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling.....	31
Bijlage 2 bij pestprotocol.....	32

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest.....	32
Confronteren	32
Achterliggende oorzaken.....	32
Het pestgedrag moet stoppen.....	32
Bijlage 3 bij pestprotocol.....	33
Draaiboek pestprotocol.....	33
Een pestproject.....	33
Schorsing	33
Verwijdering	34
WERKWIJZER BEMIDDELINGSKRING	35
Doel, taak en bevoegdheid	35
Samenstelling en deelname.....	35
Iets indienen bij de BMK.....	35
Werkwijze	35
Besluitvorming	35
Tijdens de BMK.....	35
Punt verduidelijken	35
Oplossing, maatregel of sanctie voorstellen	36
Besluitronde.....	36
Pauze vragen.....	36
Niet meewerken.....	37
Vastleggen van het besluit.....	37
Controle.....	37
Bijlage bij werkwijzer bemiddelingskring.....	38
Aanmelding onderwerp voor BMK	38
VEILIGHEIDSPLAN.....	39
Inleiding.....	39
Begripsbepalingen.....	39
Visie en beleid ten aanzien van veiligheid	40
Doelstellingen veiligheidsplan.....	40
Vertrouwenspersoon.....	40
Grensoverschrijdend gedrag.....	40
Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag.....	42
Fysieke agressie	43
Verbale agressie.....	44
Alcohol- en/of drugsbezit en -handel.....	45

Vernieling.....	46
Wapenbezit.....	46
Wapengebruik.....	47
Seksuele intimidatie	47
ONGEVALLENPROCEDURE	49
Bijlage bij ongevallenprocedure	50
Ongevallenmeldingsformulier	50
PROCEDURE SCHORSING EN VERWIJDERING LEERLING.....	51
Schorsing	51
Verwijdering van school	52
Procedure	52
Besluit.....	52
Bezwaar tegen verwijdering.....	52
ZORGPLAN.....	53
Externe en gespecialiseerde zorg	53
Leerproblemen	53
Opvoeden en opgroeien	53
Hoogbegaafdheid.....	53
Hooggevoeligheid	53
GEDRAGCODE TER VOORKOMING VAN SEKSUELE INTIMIDATIE EN SEKSUEEL MISBRUIK	54
Inleiding.....	54
Onze regels gericht op het voorkomen van seksuele intimidatie en seksueel misbruik.....	54
Schoolcultuur / pedagogisch klimaat.....	54
Eén op één contacten: teamlid/leerling.....	55
Troosten, belonen, feliciteren e.d. in de schoolsituatie.....	55
Aan- en uitkleden van leerlingen en teamleden voor of na sportactiviteiten	55
Buitenschoolse activiteiten	56
Teamleden onderling	56
Schending van deze gedragscode	56
MELDCODE HUISELIJK GEWELD.....	58
Stap 1: In kaart brengen van signalen.....	59
Signalen van geweld door een beroepskracht in de onderwijsrelatie	59
Signalen van geweld tussen leerlingen	59
Stap 2: Collegiale consultatie, raadplegen deskundige.....	59
Advies bij specifieke vormen van geweld over mogelijke risico's van vervolgstappen	59
Stap 3: Gesprek met de leerling	60

Stap 4: Afwegen.....	60
1. Vermoeden afwegen.....	60
2. Veiligheid.....	60
3. Hulp.....	61
4. Hulp aanvaarden.....	61
5. Resultaat.....	61
Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden.....	61
Melden en bespreken met de leerling.....	61
Bijlage 1 bij meldcode huiselijk geweld.....	63

VOORWOORD

Dit is de schoolgids van Libertad, een democratische school in Breda. Libertad is een particuliere school voor kinderen van 4 tot en met 18 jaar. Leerlingen hebben de vrijheid om op een natuurlijke manier, vanuit intrinsieke motivatie te leren. Hierdoor hebben leerlingen de vrijheid om hun eigen leerplan vorm te geven. Hiermee leren zij om verantwoording te nemen voor zichzelf, hun leerweg en hun omgeving. De leerlingen krijgen begeleiding van een enthousiast team van begeleiders, vakdocenten en vrijwilligers.

In deze schoolgids wil Libertad een helder beeld schetsen van de doelstellingen en activiteiten. Indien er na het lezen van deze schoolgids vragen of opmerkingen zijn, neem dan contact met ons op. Libertad stelt alle reacties op prijs en is altijd bereid meer te vertellen over onze bijzondere school waar leerlingen volledig tot hun recht kunnen komen.

GESCHIEDENIS LIBERTAD

Libertad is in 2012 gestart met democratisch onderwijs in Breda. Nadat de inspectie geen erkenning verleende, is in 2014 een nieuwe start gemaakt met nieuwe mensen op een nieuwe locatie. Begin 2015 is Libertad na een bezoek van de inspectie erkend en daarmee was Libertad officieel een school.

Vanaf 1 juni 2020 is Libertad verhuisd naar een pand op de Markt 24 in Prinsenbeek. In dit pand zijn er verschillende ruimtes met ieder een eigen functie. Zo is er bijvoorbeeld een muziekrimte, een creatieve ruimte, een lokaal voor de jongere leerlingen en een stiltelokaal. Met de verhuis is Libertad getransformeerd van een school voor kinderen van 12 tot 18 jaar naar een school voor kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar. Op deze locatie kan Libertad democratisch onderwijs volledig tot zijn recht laten komen.

WAT IS DEMOCRATISCH ONDERWIJS

In het democratisch onderwijs hebben leerlingen het recht om individueel te beslissen hoe, wanneer, wat, waar en met wie ze leren. Daarnaast zorgt het democratisch onderwijs voor een uitdagende en veilige leeromgeving waarin een basis van gelijkheid en wederzijds respect nagestreefd wordt.

Op een democratische school is er veel ruimte om op geheel eigen wijze te leren, zoals door les van een docent, door zelfstudie, onderzoek via internet, spelletjes spelen, vrijwilligerswerk, projecten, musea bezoeken, reizen en gesprekken voeren met vrienden en de begeleiders etc.

Op een democratische school wordt er gewerkt met schoolvergaderingen die kringen genoemd worden. Op Libertad hebben we op dit moment de volgende kringen:

- Bestuurskring, voor alle wettelijke zaken
- Schoolkring, dagelijkse bestuur van de school
- Teamkring, zorg voor fysieke en sociale veiligheid, een uitdagende leeromgeving en de dagelijkse gang van zaken
- Ouderkring, voor hetgeen er speelt bij de ouders en het organiseren van evenementen
- Topkring, afgevaardigden van de bestuurskring, schoolkring, teamkring, en ouderkring voor het signaleren van zaken, externe contacten, netwerken en zorg voor de eisen van de inspectie
- Infokring, informeren nieuwe leerlingen, ouders en andere belangstellenden over Libertad

- Bemiddelingskring, voor het bemiddelen bij conflicten en het niet nakomen van afspraken
- Plantenkring, verantwoordelijk voor de moestuin en kamerplanten op Libertad

Alle leerlingen en het team zijn bij democratisch onderwijs gelijkwaardig aan elkaar. Leerlingen en begeleiders hebben bijvoorbeeld een gelijke stem bij het maken van nieuwe regels of het bedenken van activiteiten. Dit zorgt ervoor dat leerlingen leren tolerant, open-minded en verantwoordelijk te zijn, ze leren hoe ze hun mening kunnen uiten en hoe ze kunnen luisteren naar de mening van een ander. Bij Libertad werken wij hiervoor met een sociocratisch organisatie-model.

SOCIOCRATIE

Sociocratie gaat uit van de overtuiging dat mensen ongelijke en unieke personen zijn die bij de besluitvorming gelijkwaardig zijn. Zij hebben er recht op om de gelijkwaardigheid te laten gelden en deze gelijkwaardigheid dient gerespecteerd te worden. Sociocratie als levenswijze en overtuiging sluit aan bij het holisme. Het holisme kent geen meerdere en mindere. Leerlingen en team worden met respect voor zichzelf, de ander, de omgeving en de processen behandeld. Dit vanuit het besef dat alles met alles verbonden is en één geheel vormt.

We passen bij Libertad de sociocratische kijk op het mens-zijn ook toe bij het organiseren van de leerweg van de leerling. We beschouwen de leerling als eigenaar en lezer van diens innerlijke ontwikkelingskompas. Het onderwijs bij Libertad wordt zo ingericht dat er voortdurend afstemming plaats kan vinden tussen de leerling met zicht op diens innerlijke kompas en het teamlid met diens bagage en levenservaring.

CONSENTMETHODE

De besluitvorming vindt plaats volgens de consentmethode. De consentmethode houdt in dat een besluit wordt genomen als de aanwezige kringleden geen overwegend en beargumenteerd bezwaar hebben tegen het te nemen besluit, oftewel, alle aanwezige kringleden zijn consent met het te nemen besluit.

MISSIE

De missie van Libertad is om jongeren van 4 tot en met 18 jaar een uitdagende leeromgeving te bieden waarin zij hun eigen behoeften en motivatie mogen ontdekken, om van daaruit te leren. Libertad wil de mogelijkheid bieden om te ontmoeten, te experimenteren en zelfstandig na te denken om daardoor persoonlijk en intellectueel te groeien.

VISIE

Iedereen heeft een innerlijke vulkaan in zich. In de vulkaan zitten talenten, motivatie en de drang om te leren. Bij Libertad krijgen leerlingen alle mogelijkheden om die vulkaan tot uitbarsting te laten komen.

Om de vulkaan te laten uitbarsten gaan we bij Libertad uit van het natuurlijk leren, leren vanuit nieuwsgierigheid. De leerling mag dus zelf bepalen wat en hoe er geleerd wordt.

Als de leerling zelf verantwoordelijk is voor het leerproces en op sociocratische wijze leert werken op school dan wordt er ook geleerd:

- Op te komen voor de eigen gedachten
- Actief bij te dragen aan zaken die belangrijk voor ze zijn
- Problemen als groep op te lossen
- De mening van anderen te respecteren
- Bij te dragen aan een succesvolle gemeenschap.

Doordat de leerling zelf verantwoordelijkheid draagt voor het eigen leerproces, ontwikkelt de leerling goede strategieën voor het vinden van creatieve en nieuwe oplossingen voor problemen. De vaardigheden die hierbij ontwikkeld worden kun je de rest van je leven gebruiken en inzetten.

Volgens de visie van Libertad is dit de basis om de vulkaan uit te kunnen laten barsten. Wie weet heeft de leerling straks wel een eigen dierenpension, omdat bij Libertad de mogelijkheid wordt geboden om stage te lopen bij een dierenpension, misschien werkt een leerling straks wel in de IT omdat het bij Libertad mogelijk is zichzelf programmeren aan te leren, of de leerling heeft straks een eigen dierenartspraktijk omdat bij Libertad de mogelijkheid wordt geboden om op eigen tempo het vwo-diploma te halen.

UITGANGSPUNTEN

Uitdagende leeromgeving

Bij Libertad creëren we een uitdagende leeromgeving. Dit doen we door verschillende soorten ruimtes, een diversiteit aan begeleiders, docenten en vrijwilligers en door materialen. Hierdoor kunnen leerlingen op basis van vrijheid en intrinsieke motivatie hun eigen leerweg ontdekken en begaan. In deze vrijheid kunnen alle talenten en kwaliteiten vanuit de innerlijke vulkaan naar buiten komen.

Vrijheid

Bij Libertad is een van de regels: mijn vrijheid eindigt waar die van de ander begint. We leven in een wereld waar we met anderen te maken hebben die ook vrij willen zijn. Om de veiligheid te waarborgen maken we samen afspraken over waarden en normen en stellen we samen de schoolregels op in de schoolkring. Dit gebeurt door middel van sociocratie.

Gelijkwaardigheid

Bij Libertad is iedereen gelijkwaardig aan elkaar en heeft iedereen een volwaardige stem in het geheel. Ieders wensen, voorkeuren en verlangens wegen even zwaar. Daarbij waarderen en respecteren we ieders eigenheid en uniek zijn.

Respect en vertrouwen

Bij Libertad laat we iedereen in zijn waarde, nemen we iedereen serieus en luisteren we oprecht naar elkaar. Door middel van het zelfsturend vermogen van de leerling leren zij om op hun eigen kracht te gaan vertrouwen.

Gehoord en gezien worden

Libertad schept ruimte voor elke leerling om uniek te zijn, zodat de eigenwaarde, eigen wijsheid en eigen liefde tot volle bloei kunnen komen. Libertad zorgt voor een veilige uitdagende leeromgeving waarin de leerlingen gewaardeerd worden om wie ze zijn.

Verantwoordelijkheid

Iedereen is bij Libertad verantwoordelijk voor diens eigen keuzes. Om verantwoordelijkheid te kunnen nemen leren leerlingen bij Libertad een mening te vormen en beslissingen te nemen. Door het consentbeginsel in de kringen ontstaat verbinding en saamhorigheid om besluiten gezamenlijk te dragen en daar de verantwoordelijkheid voor te nemen.

MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE

De situatie binnen onze school heeft veel overeenkomsten met het dagelijkse leven in de maatschappij. De groep leerlingen, begeleiders, docenten en vrijwilligers bestaat uit verschillende mensen met verschillende leeftijden en verschillende interesses. Door de manier waarop we met elkaar omgaan bij Libertad voelen leerlingen zich gewaardeerd om wie ze zijn, leren ze wat ze zelf belangrijk vinden en leren ze hoe ze met problemen moeten omgaan. Het zijn krachtige mensen die zelfvertrouwen hebben en initiatief durven nemen.

Door de keuzes die de leerlingen maken, leren ze dat hun eigen acties gevolgen hebben en leren ze daar bewust mee om te gaan. Dit leidt tot verantwoordelijkheidsgevoel en het besef dat iedereen zelf kan bijdragen aan de leefbaarheid van de maatschappij.

SOORTEN MEDEWERKERS

Binnen Libertad zijn 3 soorten medewerkers actief; begeleiders, docenten en vrijwilligers, oftewel het team.

Begeleiders dragen de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken op school. Elke dag is er minimaal 1,5 begeleider aanwezig op school. Begeleiders zijn bij voorkeur bevoegde docenten die lessen kunnen verzorgen. Zij openen en sluiten de school, zijn aanspreekpunt voor alle mogelijke vragen van leerlingen, regelen huishoudelijke zaken en lossen problemen op. Begeleiders kunnen tevens als coach gekozen worden door de leerlingen. De coach is een vaste vertrouwenspersoon voor de leerling. De coach volgt de leerling, prikkelt en denkt met hun mee over doelen, planning en een oplossing voor eventuele problemen. De coach heeft ook het contact met de ouders.

Docenten geven les in hun vakgebied. Zij komen op afspraak, op verzoek van de leerling. Libertad streeft ernaar om met bevoegde docenten te werken. Er wordt hierin samengewerkt met andere democratische scholen, waardoor leerlingen de mogelijkheid krijgen om daar lessen te volgen in de vakken waarvoor Libertad geen docent heeft. Andersom kan dat ook het geval zijn. Voor het werven van docenten worden vacatures op Indeed.nl en Monsterboard.nl geplaatst.

Vrijwilligers zijn enthousiaste mensen die met regelmaat naar school komen om diverse activiteiten met de leerlingen te ondernemen en hen te stimuleren. Activiteiten zijn bijvoorbeeld graffiti, gamedesign, sport en uitstapjes. Het aanbod van de vrijwilligers staat naast het aanbod van reguliere vakken.

Afstemming binnen het team en met het bestuur wordt verzorgd door de **coördinator**. De taken en verantwoordelijkheden van de coördinator zijn vastgelegd in een functieomschrijving.

Alle medewerkers hebben een vrijwilligersovereenkomst waarin de werkrelatie formeel is vastgelegd. Tevens is er van alle medewerkers een verklaring omtrent gedrag aanwezig.

Het bestuur creëert de juiste omstandigheden waarin het team hun taak naar behoren kan uitoefenen. Het bestuur heeft jaarlijks een reflectiegesprek met het team.

ONDERWIJSAANBOD EN LEERMIDDELEN

Persoonlijke ontwikkeling, natuurlijk leren en kerndoelen

Binnen Libertad streven we naar een onderwijsaanbod waarin natuurlijk leren volgens de eigen visie optimaal samen komt met de wettelijke kerndoelen. Libertad wil bovendien iets extra's toevoegen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. Libertad legt daarbij de aandacht op ontwikkeling van inzicht door de leerlingen in zichzelf en de relatie met anderen door te werken met sociocratie.

Flexibiliteit van het onderwijsaanbod staat voorop. Leerlingen verschillen in ervaring, in tempo, in uithoudingsvermogen, in aanleg en in karakter. Libertad biedt een leeromgeving waarin de leerling de ruimte en vrijheid heeft om de eigen ontwikkeling vorm te geven. Ons onderwijs is erop gericht dat leerlingen hun persoonlijke leerdoelen kunnen behalen. Deze kunnen liggen in het reguliere vakkenpakket, alsook daarbuiten.

De hoofdtaak van de begeleiders is een klimaat creëren waarin de leerling wordt uitgedaagd en gestimuleerd om zich te ontwikkelen op allerlei leergebieden. Leerlingen leren bij Libertad te reflecteren op hun gedrag en worden bewust gemaakt van hun verantwoordelijkheid. Basisvaardigheden als beargumenteren, converseren, taalvaardigheid en rekenvaardigheid worden volop getraind, aangezien zij onmisbaar zijn binnen de sociocratische structuur en het geïntegreerd leren bij Libertad.

Niveau

Het werken met de kerndoelenmap, het digitaal portfolio, het voeren van coachgesprekken en de observaties van het team geven samen een goed beeld van het niveau van de leerling.

Bij Libertad hebben leerlingen de mogelijkheid om op elk gewenst moment, doch minimaal één keer per jaar, hun referentieniveau voor Nederlands, Engels en rekenen te toetsen. Voor andere vakken kunnen, indien de leerling dat wenst, met de docent toetsen afgesproken worden om het niveau te controleren.

Taalachterstand

Indien er bij een leerling sprake is van een taalachterstand, zal er in samenspraak met de leerling en ouders gekeken worden naar de stappen die genomen kunnen worden. Doordat Libertad werkt vanuit de behoefte van de leerling zijn extra taallessen eenvoudig in te plannen. Indien er ondersteuning van buiten Libertad nodig is, zal hiervoor een plan worden gemaakt.

Andere voertaal dan Nederlands

Het natuurlijk leren bij Libertad zorgt ervoor dat leerlingen met een andere voertaal dan Nederlands bij ons spelenderwijs bezig kunnen zijn met het leren van Nederlands. Doordat Libertad werkt vanuit de behoefte van de leerling zijn extra taallessen eenvoudig in te plannen. Waar nodig kan er ondersteuning ingezet worden van een specialist die de voertaal van de leerling spreekt.

Staatsexamen

Iedere leerling kan naar eigen behoefte en in eigen tempo toe werken naar een staatsexamen. De coach ondersteunt dit proces in samenwerking met de docenten. De docenten beoordelen en monitoren het leerproces. Daarvoor maken we gebruik van bevoegde 1^e en 2^e graads docenten. Zij komen op regelmatige basis, in overleg met de leerling, om de leerling les te geven, te coachen en te stimuleren in hun ontwikkeling. Kosten voor het staatsexamen worden betaald door de ouders en komen bovenop het schoolgeld.

Het democratisch proces en burgerschap

Libertad vindt het erg belangrijk dat leerlingen zich ontwikkelen tot succesvolle deelnemers in de maatschappij en vormt zelf een minimaatschappij. Leerlingen zijn op school lid van de schoolkring. Hierin praten en beslissen zij mee over hun leeromgeving. In de coachgesprekken praten en beslissen de leerlingen mee over hun eigen leerweg. Hiermee oefenen zij mondigheid en ervaren ze de reikwijdte van hun invloed. Ze oefenen hiermee het nemen van verantwoordelijkheid als voorbereiding op het volwassen burgerschap. De school houdt niet op bij de buitendeur. De echte maatschappij en het leven in het gezin zijn onderdeel van het totale leren. Wij proberen de wereld buiten de school naar binnen te halen en te benutten. We ontvangen graag gasten die onze leerlingen kunnen boeien met verhalen over hun vak of levenservaring. Ook bij de keuze voor excursies is aandacht voor het thema actief burgerschap. Onderdeel van het excursie programma is bijvoorbeeld een bezoek aan het Binnenhof.

Libertad heeft aandacht voor het belang van de verschillen die op cultureel gebied in de samenleving aanwezig zijn. Als school accepteren we de verschillen tussen leerlingen en willen we deze niet veranderen. Hierdoor leren de leerlingen de verschillen tussen henzelf en andere mensen ook te accepteren. Libertad ziet dit als een goede voorbereiding op een multiculturele samenleving. Ook op andere manieren komt het ontstaan en de betekenis van onze multiculturele samenleving aan de orde, zoals in informele gesprekken, formele lessen en diverse activiteiten.

LEERMIDDELEN

Bij het vormgeven van hun persoonlijke leerweg hebben de leerlingen de keuze uit diverse leermiddelen.

Lesboeken

Libertad beschikt over een uitgebreide bibliotheek. Deze is vrijwel compleet. Dat houdt in dat voor elk vak, op alle niveaus en voor ieder leerjaar het nodige materiaal aanwezig is. De docenten bepalen in overleg met de leerling welk lesboek geschikt is. Mocht het gewenste boek niet aanwezig zijn, dan wordt het door school aangeschaft. Als een leerling een boek voor zichzelf en/of thuisgebruik wil hebben, dan betalen de ouders het boek.

Stercollecties

Libertad is aangesloten bij VO-content en kan daardoor gebruik maken van Stercollecties. Dit zijn digitale leerlijnen voor het voortgezet onderwijs. Stercollecties kunnen aanvullend gebruikt worden, of als vervanging van een methode. Leerlingen krijgen hiermee ook toegang tot eindexamensite.nl, waar zij kunnen oefenen voor eindexamens. Elk jaar worden hier de nieuwe examens aan toegevoegd. Leerlingen krijgen direct feedback en zien welke examenstof ze reeds beheersen en waar ze nog moeite mee hebben. Leerlingen maken daarnaast gebruik van vele andere bronnen op internet om de lesstof te verrijken.

Afstandsonderwijs

Leerlingen kunnen werken met schriftelijk cursusmateriaal van bijvoorbeeld de Ivioschool of de NHA, dat voldoet aan de eindtermen van vmbo-t, havo en vwo. Ook cursussen van andere aanbieders en cursussen die gericht zijn op concrete beroepen komen in aanmerking. Externe vakleerkrachten beoordelen in dat geval het ingezonden huiswerk en monitoren het leerproces van de leerlingen. De kosten hiervoor worden betaald door de ouders en komen bovenop het schoolgeld.

Soofos

Soofos is een site met ruim 300 online cursussen in veel verschillende gebieden. De leerling kan zelf kiezen welke cursus(sen) ze interessant vinden.

Gasten en excursies

Libertad probeert de buitenwereld de school binnen te halen en deze te benutten. Gasten zijn bij Libertad van harte welkom om te vertellen over hun vak, hobby of levenservaring. Daarnaast ontwikkelt Libertad een workshop en excursie programma waarin kunst en cultuur, de multiculturele samenleving en burgerschap aan de orde komen.

Materialen

Libertad heeft de beschikking over 8 lokalen. Elk lokaal heeft zijn eigen functie en materialen. Nu is er een creatief lokaal, een muzieklokaal, een lokaal voor de jongere kinderen, een stilteruimte, een gamelokaal, een chillruimte, een leslokaal en een keuken. Buiten is er een tuintje, wat de functie heeft gekregen van

moestuin. Naar gelang de behoeften van de leerlingen kan een lokaal veranderen van functie en materialen.

Specialisten en gastdocenten

Naast lessen door bevoegde docenten nodigt Libertad ook regelmatig gastdocenten en deskundigen op allerlei gebied uit. Libertad biedt leerlingen de mogelijkheid om, bij verdieping in een bepaald onderwerp, een specialist uit te nodigen voor kennisoverdracht. Libertad wil een zo breed mogelijk palet aan professionele kennis en deskundigen aan zich binden.

Onderwijstijd

In de visie van Libertad gaat leren de hele dag door, je kan niet niet leren. Op Libertad is de leertijd de tijd dat een leerling aanwezig is op school en wordt uitgedaagd om deel te nemen aan het schoolproces door:

- Leeractiviteiten
- Formele en informele lessen
- Discussies
- Dialogen
- Lezen
- Spelen
- ICT, Et cetera.....

De leertijd bestrijkt op school zodoende de hele dag.

De schooldagen zijn maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. De leerlingen maken per week minimaal 24 uur. De leerlingen hebben de vrijheid om deze uren flexibel in de week in te vullen binnen de openingstijden van de school, van 8.30 uur tot 16.00 uur. De leerling registreert de aankomst- en vertrektijd en na afloop van elke week wordt door de administrateurs (leerlingen op basis van een rooster) gecontroleerd of de verplichte uren zijn gemaakt. De leerling deelt zijn eigen tijd in op basis van zijn doelen en planning. In de coachgesprekken wordt besproken in hoeverre de leerling erin slaagt zijn doelen te behalen, wat er nodig is qua ondersteuning en wat de nieuwe doelen gaan zijn. De coach maakt na elk coachgesprek een verslag, welke naar de leerling gemaïld wordt.

LEERLINGVOLGSYSTEEM

In de coachgesprekken wordt besproken in hoeverre de leerling erin slaagt zijn doelen te behalen, wat er nodig is wat betreft ondersteuning en wat de nieuwe doelen gaan zijn. De coach maakt na elk coachgesprek een verslag, welke naar de leerling gemaïld wordt.

Op Libertad wordt gewerkt met een digitaal portfolio, Seesaw. In Seesaw kunnen leerlingen zelf activiteiten vastleggen. Daarnaast kunnen begeleiders en de coach via Seesaw ouders op de hoogte brengen van belangrijke updates. De combinatie van de kerndoelenmap, de coachverslagen en het digitale portfolio geeft een compleet beeld van de ontwikkeling van de leerling.

Specialisten die een leerling begeleiden, zoals een logopedist of orthopedagoog, kunnen toegang krijgen tot relevante informatie omtrent de ontwikkeling van de betreffende leerling. Hiervoor zal schriftelijk toestemming aan de ouders worden gevraagd.

LEERLINGENZORG

Aannamebeleid

We investeren graag in een goede kennismaking. Hiervoor is het belangrijk om na te gaan of de potentiële leerling past op Libertad en of deze net als de ouders volledig achter democratisch onderwijs staat. De aannameprocedure verloopt stapsgewijs en de leerlingen besluiten mee over de aanname van een nieuwe leerling.

Het aannameproces van potentiële leerlingen bestaat uit een intakegesprek, een meeloopdag, een wenperiode van twee weken, en twee evaluatiegesprekken. In de schoolkring wordt besloten of de potentiële leerling wordt aangenomen op school. In het intakegesprek worden de ouders en de potentiële leerling gevraagd de basisafspraken en uitgangspunten van Libertad te onderschrijven. (Zie 'Aannameprocedure')

Om de ontwikkeling van de leerlingen goed te kunnen volgen wordt er gebruik gemaakt van Seesaw. Seesaw is een digitaal portfolio, waarin activiteiten kunnen worden bijgehouden. Daarnaast kunnen begeleiders en de coach ouders via Seesaw op de hoogte brengen van belangrijke updates.

Door het werken met de kerndoelenmap, de coachverslagen en het digitale portfolio, zal ook voor de inspectie de ontwikkeling van de leerling inzichtelijk zijn.

Specialisten die een leerling begeleiden zoals een logopedist, of orthopedagoog kunnen toegang krijgen tot relevante informatie omtrent de ontwikkeling van de betreffende leerling. Hiervoor zal schriftelijk toestemming aan de ouders worden gevraagd.

Coachgesprekken worden op een uniforme manier vastgelegd. De coachgesprekken vinden minimaal één keer per vier weken plaats. De leerling krijgt na afloop van het coachgesprek een verslag via mail.

Rol begeleider

Er zijn te allen tijde twee begeleiders op school aanwezig, deze dragen de algehele verantwoordelijkheid. Wij streven ernaar dat er tevens elke dag een bevoegd docent op school aanwezig is. Onze voorkeur gaat uit naar een begeleider die tevens bevoegd docent is.

De belangrijkste taak van de begeleider is het zorgen voor een goed schoolklimaat en het welbevinden van de leerlingen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat er bevoegde docenten beschikbaar zijn om net als de begeleider:

- De leerling te ondersteunen bij hun studieactiviteiten
- Hulpvragen te signaleren en te beantwoorden
- Te prikkelen en te stimuleren in ontwikkeling en interesses
- Vragen te vertalen in concrete activiteiten

Pedagogisch klimaat

Libertad streeft er naar een pedagogisch klimaatbeleid te scheppen dat recht doet aan de filosofische en pedagogische visie van het democratisch onderwijs. Alle leerlingen, begeleiders, docenten en vrijwilligers zijn vrij om met elkaar de interactie aan te gaan. Er is sprake van een ongedwongen interactie in het kader van natuurlijk leren. Leerlingen zijn vrij om zelf te kiezen in welke ruimte zij willen verblijven. Libertad legt een grote nadruk op het waarborgen van de fysieke en emotionele veiligheid van de leerlingen. Er is gelijkwaardigheid tussen alle individuen binnen de school. De democratische structuur met sociocratische besluitvorming leert leerlingen van jongs af aan wat de rechten en plichten zijn in een democratische maatschappij. Toetsen worden alleen gemaakt in het kader van zelfevaluatie en alleen op verzoek van de leerling. Iedere leerling krijgt het volste vertrouwen dat nodig is om een volwaardige plaats in de maatschappij in te nemen. Er is sprake van een geïntegreerd curriculum: leren en leven zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden alsook met alle activiteiten die plaatsvinden binnen de school.

Didactisch handelen

Het didactisch handelen wordt gekenmerkt door samen leren, individuele aandacht, het stimuleren van zelfvertrouwen en variatie in de manier van leren. Het didactisch handelen sluit zoveel mogelijk aan bij iedere leerling, uitgaande van de (leer)mogelijkheden van de betreffende leerling. De begeleiders en docenten houden rekening met de persoonlijke leerstijl en de cognitieve, sociale, affectieve en motorische vaardigheden. De basis van het didactisch handelen is de interactie met en observatie van de leerlingen. Er wordt gegarandeerd dat individuele hulpvragen van leerlingen worden gesignaleerd en optimale hulp en begeleiding wordt geboden. Van alle begeleiders, docenten en vrijwilligers wordt verwacht dat zij de basisafspraken, de uitgangspunten en het onderwijsconcept van Libertad onderschrijven en integreren in hun pedagogisch en didactisch handelen.

Coaching

Bij de start op Libertad wordt leerlingen gevraagd om binnen een maand een van de begeleiders als coach te kiezen. Binnen die termijn wordt ook het eerste coachgesprek gepland. De coach en leerling hebben minimaal één keer per vier weken een coachgesprek. Na het coachgesprek maakt de begeleider een verslag waarin de inhoud, afspraken en eventuele nieuwe doelen worden vastgelegd. Een kopie hiervan wordt naar de leerling gemaild. De coach is voor de ouders het eerste aanspreekpunt.

De ervaring leert dat leerlingen na hun start bij Libertad enige tijd nodig hebben om te landen en hun draai in de school te vinden. Uitgaande van onze missie willen we leerlingen van Libertad de tijd en ruimte geven om hun eigen behoeften en drijfveren te ontdekken. Het is de taak van de coach om te bewaken dat de leerling binnen een redelijke termijn vanuit zijn intrinsieke motivatie tot concrete activiteiten en plannen komt. Mocht deze periode lang duren, dan zal de coach dit signaleren. In overleg met de leerling en diens ouders zal gezocht worden naar de belemmerende factoren. Afhankelijk van de uitkomst kan de leerling ondersteund worden in het motiveren tot concrete leeractiviteiten.

Schoolregels en de naleving ervan

De belangrijkste regel op Libertad is: 'Jouw vrijheid eindigt waar die van de ander begint'. Daarom zijn in de schoolkring schoolregels afgesproken. (Zie 'Basisafspraken leerling') Libertad heeft tevens een pestprotocol. (Zie 'Pestprotocol')

Wanneer problemen ontstaan op Libertad, doordat regels worden overtreden, of doordat het gedrag van iemand de vrijheid van een ander belemmert, heeft iedereen de mogelijkheid dit in te brengen in de bemiddelingskring. Deze kring kan dagelijks bijeengeroepen worden. (Zie 'Werkwijzer bemiddelingskring')

Veiligheidsplan

Het beleid met betrekking tot de zorg voor veiligheid is vastgelegd in het veiligheidsplan. (Zie 'Veiligheidsplan')

Veiligheidsmonitor

In het schooljaar 2018-2019 heeft Libertad voor het eerst in eigen beheer een veiligheidsmonitor uitgevoerd. De resultaten daarvan waren positief te noemen. Voortaan zal er elk schooljaar een veiligheidsmonitor worden uitgevoerd. Indien de resultaten laten zien dat er actie moet worden ondernomen, dan zal dat in de schoolkring besproken worden. Indien nodig kan de schoolkring een andere kring inschakelen ter ondersteuning.

Vertrouwenspersoon

Libertad heeft een vertrouwenspersoon aangesteld waar leerlingen terecht kunnen met vragen of problemen, Wieteke Avontuur, wieteke@libertad-breda.nl.

Meldcode huiselijk geweld

Libertad beschreef een meldcode huiselijk geweld. (Zie 'Meldcode huiselijk geweld')

Externe en gespecialiseerde zorg

Libertad onderhoudt contact met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Zij adviseren met betrekking tot preventie en zorg. Als leerlingen extra of gespecialiseerde zorg nodig hebben kan Libertad terugvallen op verschillende specialisten in de regio. De coördinator zal in samenwerking met de begeleiders alert zijn op signalen van leerlingen. Indien nodig worden de betreffende leerling en ouders geholpen om adequate zorg te regelen. (Zie 'Zorgplan')

PRAKTISCHE INFORMATIE

Schooltijden

De leerlingen bezoeken de school op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. De leerlingen maken per week minimaal 24 uur. Zij hebben de vrijheid om deze uren flexibel in de week te realiseren binnen de openingstijden van de school, van 8.30 uur tot 16.00 uur. De leerling registreert zijn aankomst- en vertrektijd en na afloop van elke week wordt door administrateurs (dat zijn 2 leerlingen op basis van een rooster) gecontroleerd of de uren zijn gemaakt. De leerling deelt zijn eigen tijd in op basis van zijn doelen en planning.

Ziekte en verzuim

Indien de leerling vanwege ziekte of een andere geldige reden niet naar school kan komen, meldt één van de ouders de leerling vóór 10 uur telefonisch af. Zodra de leerling beter is, meldt één van de ouders de leerling voor 10.00 uur telefonisch beter. Buiten schooltijden kan de voicemail ingesproken worden. Indien een leerling niet is afgemeld door één van de ouders en niet op tijd op school is, wordt eerst contact opgenomen met de leerling. Als de leerling dan nog niet op school verschijnt, wordt contact opgenomen met de ouders. Bij leerlingen jonger dan 12 jaar wordt gelijk contact met de ouders opgenomen. Wij zijn verplicht ongeoorloofd afwezig zijn voor meer dan 16 uur in 4 weken te melden aan de leerplichtambtenaar.

Studiedagen

In verband met de investering in de ontwikkeling van de begeleiders en de school als organisatie vinden regelmatig studiedagen plaats. Deze vinden doorgaans plaats buiten schooltijd.

Vakanties en vrije dagen

Zomervakantie	11 juli 2020 tot en met 23 augustus 2020
Herfstvakantie	19 oktober 2020 tot en met 23 oktober 2020
Kerstvakantie	21 december 2020 tot en met 1 januari 2021
Carnavalsvakantie	15 februari 2021 tot en met 19 februari 2021
Goede vrijdag en Pasen	1 april 2021 tot en met 5 april 2021
Koningsdag	27 april 2021
Meivakantie	3 mei 2021 tot en met 14 mei 2021
Pinksteren	24 mei 2021 tot en met 25 mei 2021
Studiedagen	24 juni 2021 tot en met 25 juni 2021
Zomervakantie	26 juli 2021 tot en met 3 september 2021

Ouderbijdrage

Libertad is een particuliere school en ontvangt (nog) geen overheidsfinanciering. Dit vraagt een investering van de ouders. Ouders betalen per leerling € 3600 per jaar, in 12-maandelijke termijnen van € 300. Er wordt een eenmalige borg van € 300 gevraagd.

Er zijn een aantal kortingsregelingen:

- Voor de tweede leerling uit hetzelfde gezin geldt een korting van € 300 per jaar.
- Voor een derde en volgende leerling uit hetzelfde gezin geldt een korting van € 600 per jaar.
- Bij vooruitbetaling per jaar ontvangt u een korting van € 150 op jaarbasis.

Voor de meeloopdag wordt een bijdrage gerekend van € 50,00 en voor de wenperiode € 160,00.

Libertad draait volledig op vrijwilligers. Zij ontvangen een vrijwilligersvergoeding.

Andere inkomsten

Op dit moment heeft Libertad geen andere inkomsten dan de ouderbijdrage. Aangezien Libertad een erkende ANBI-status heeft, zijn giften aan Libertad aftrekbaar voor de belasting. Schenkingen, sponsorgeld en andere inkomsten zullen gebruikt worden ten behoeve van het realiseren van onze doelen. Dat kan zijn aanschaf materialen, excursies, inrichten educatieve ruimtes, enzovoort. Indien gewenst kan vooraf het doel bepaald worden waarvoor de gift gedaan wordt.

Verzekering en aansprakelijkheid

Er is een collectieve aansprakelijkheidsverzekering afgesloten voor leerlingen, team en bezoekers. Dit neemt niet weg dat ouders altijd aansprakelijk zijn voor hun kinderen. Schade door de leerling zelf aangebracht aan eigen kleding, fietsen en andere zaken, is voor rekening van de ouders. Omdat de ouders de schade die hun kind bij anderen aanricht meestal zelf moeten betalen, raden wij hen aan een goede aansprakelijkheidsverzekering met voldoende dekking af te sluiten. Leerlingen die meekomen en/of meedoen en die niet bij Libertad zijn ingeschreven, vallen niet onder onze aansprakelijkheidsverzekering. Er kan dan dus geen beroep worden gedaan op de verzekering van school. Voor leerlingen en team geldt tijdens schooltijden, ook bij excursies en uitstapjes, een ongevallenverzekering.

KWALITEITSBELEID

Gerealiseerde onderwijskwaliteit

Libertad faciliteert de ontwikkeling en het onderwijzen van de leerlingen. Bij Libertad bepaalt de leerling zelf in vrijheid zijn studiedoelen en neemt ook verantwoordelijkheid voor het behalen ervan. De ouders en de coach ondersteunen de leerling daarbij. Het leerstofaanbod staat eerder in dit schoolplan beschreven. De kerndoelen en eindtermen van het voortgezet onderwijs maken daar onderdeel van uit.

Aandacht voor deelname in onze samenleving met verschillende culturen, tradities en leefstijlen

Aandacht voor deelname in onze samenleving met verschillende culturen, tradities en leefstijlen is voor Libertad veel meer dan een wettelijke verplichting. Uit onze visie blijkt dat dit thema een belangrijke plaats inneemt in het onderwijsaanbod van Libertad. Het komt tot uiting in zowel de lessen, als in activiteiten binnen en buiten de school.

Bewaking van de kwaliteit

Om zicht te houden op de voortgang en op de behaalde leerresultaten worden door de coach, in afstemming met de leerling, verslagen van de coachgesprekken bijgehouden. Daarnaast wordt gewerkt met een digitaal portfolio voor elke leerling. In de maandelijkse teamkring worden observaties en bijzonderheden met betrekking tot individuele leerlingen uitgewisseld. Indien de leerling dat wenst kunnen toetsen worden aangeboden om te beoordelen of de leerling het beoogde niveau beheerst. In de teamkring wordt ook de dagelijkse gang van zaken op Libertad besproken. Waar nodig of gewenst worden maatregelen genomen die leiden tot verbetering van het activiteitenaanbod, samenwerking, sfeer en huishoudelijke zaken. Er zijn per jaar twee vaste evaluatiemomenten, in december en in juni. De leerling, coach en ouders bespreken de groei van de leerling aan de hand van het online portfolio, de kerndoelenmap en coachgesprekken. Waar nodig worden afspraken gemaakt.

Libertad houdt bij welke resultaten de leerlingen halen op het staatsexamen en registreert waar de leerlingen hun opleiding vervolgen.

De coördinator houdt het bestuur op de hoogte van de gerealiseerde onderwijskwaliteit zodat indien nodig passende maatregelen kunnen worden genomen.

Overige aspecten van kwaliteit

Onder kwaliteit verstaan we het waarmaken van alles wat we in onze doelstellingen beschrijven en het adequaat kunnen bijsturen als we merken dat we in dit opzicht in gebreke blijven. Om onze doelen te bereiken gaat het naast de gerealiseerde onderwijskwaliteit om de kwaliteit op de volgende gebieden:

- De organisatie van de school als geheel
- Het personeelsbeleid
- Het beleid t.a.v. middelen, huisvesting en financiën
- Het communicatiebeleid

De bestuurskring behartigt bovenstaande gebieden.

In de topkring en daarbuiten stelt het bestuur zich op de hoogte van de wijze waarop het schoolplan wordt uitgevoerd. Het is de verantwoordelijkheid van de coördinator om het bestuur op de hoogte te houden van alle bijzonderheden, zodat indien nodig passende maatregelen kunnen worden genomen.

Libertad is volop in ontwikkeling. Beleid zal daarom steeds worden bijgesteld volgens nieuwe inzichten. Op onze website worden vernieuwingen en veranderingen aangegeven en daarmee blijft de informatie up to date.

In het jaarverslag wordt jaarlijks verantwoording afgelegd aan de schoolkring en de ouderkring.

Klachtenregeling

Per 1 augustus 1998 is het klachtrecht voor ouders wettelijk geregeld. Klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen, al dan niet door middel van één van de kringen, op een juiste wijze worden afgehandeld. Indien dit echter niet mogelijk is, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Klachten worden schriftelijk ingediend bij de bestuurskring en gericht aan de voorzitter, voorzitter@libertad-breda.nl. De klager geeft daarbij duidelijk aan dat het om een klacht gaat en geeft een duidelijke omschrijving van de klacht, voorzien van alle relevante informatie. De voorzitter beoordeelt of deze ten aanzien van alle betrokken partijen een onafhankelijke positie inneemt. Zo niet, dan draagt de voorzitter de behandeling over aan een ander bestuurslid, de coördinator of vertrouwenspersoon. De voorzitter informeert de klager zo snel mogelijk na ontvangst van de klacht schriftelijk over de verdere procedure. De voorzitter, of diens plaatsvervanger in deze, zoekt een onafhankelijke en deskundige tweede behandelaar. Dit tweetal vormt zich een zo compleet mogelijk beeld van de klacht door alle betrokken partijen te horen. De twee behandelaren laten zich, indien nodig, bijstaan door een deskundige. Na een zorgvuldige afweging van alle beschikbare informatie vormt het tweetal een oordeel en doet indien mogelijk en relevant een voorstel tot een oplossing. De procedure wordt binnen een redelijke termijn afgehandeld (richtlijn 1 maand) en betrokken partijen worden schriftelijk op de hoogte gehouden van het verloop van de procedure.

AANNAMEPROCEDURE NIEUWE LEERLING

Libertad is een school voor leerlingen van 4 tot en met 18 jaar. We investeren graag in een goede kennismaking. Het aannamebeleid van nieuwe leerlingen bestaat daarom uit de volgende stappen:

Kennismaken

Vaak zal de informele infokring een eerste kennismaking zijn met de school. We vinden het belangrijk dat een potentiële leerling weet wat democratisch onderwijs is en daar, samen met de ouders, bewust voor kiest.

Intakegesprek

Als de potentiële leerling interesse heeft om als leerling naar Libertad te komen, plannen we een intakegesprek met de potentiële leerling en beide ouders. Tijdens dit intakegesprek wordt de ontwikkeling van de leerling uitgebreid besproken, zowel thuis als op een eventuele vorige school. Tevens nemen we de wederzijdse verwachtingen met elkaar door. Voor Libertad is het belangrijk dat de potentiële leerling past binnen de mogelijkheden die Libertad te bieden heeft. Libertad is een speciale school maar geen speciaal onderwijs. Er wordt verwacht dat ouders en potentiële leerling zich hebben ingelezen in democratisch onderwijs en hoe Libertad er vorm aan geeft. Na het intakegesprek wordt besloten of er verder gegaan wordt met de procedure voor aanname.

Meeloopdag

Samen met de potentiële leerling en ouders wordt een meeloopdag afgesproken. De potentiële leerling draait dan een hele dag mee op Libertad, van 9.00 tot 15.00 uur. Als dat van beide kanten goed is bevallen wordt er een afspraak gemaakt om twee volle weken mee te draaien op Libertad. De kosten voor een meeloopdag zijn € 50,00.

Twee weken meedraaien

De sfeer op school en de sociale en fysieke veiligheid zijn essentiële voorwaarden voor het natuurlijk leren bij Libertad. Wij vinden het dan ook belangrijk dat nieuwe leerlingen op een natuurlijke manier worden opgenomen in de groep. Iedere leerling went op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Vandaar dat wij kiezen voor een periode van twee weken waarin de potentiële leerling en de bestaande groep leerlingen aan elkaar kunnen wennen. Tevens krijgt de potentiële leerling hiermee de tijd om een goed beeld te krijgen van democratisch onderwijs. Tijdens de twee weken meedraaien zal er elke week een leerling buddy zijn van de potentiële leerling. De buddy zal de leerling begeleiden, vragen beantwoorden en helpen bij het wennen op Libertad. Een week is bij Libertad 24 uur, verdeeld over maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag tussen 8.30 en 16.00 uur. Na afloop van deze twee weken heeft de potentiële leerling dus 48 uur meegedraaid op Libertad. In de schoolkring wordt besloten om al dan niet met elkaar verder te gaan. De kosten van de twee weken meedraaien bedragen € 160,00.

Evaluatiegesprek

Als de potentiële leerling één week heeft meegedraaid zal er in de schoolkring besproken worden hoe de potentiële leerling en de bestaande groep leerlingen de eerste wenweek hebben ervaren.

Na één week meedraaien en na twee weken meedraaien vindt er een evaluatiegesprek plaats met de potentiële leerling, ouders en de coördinator. Tijdens het tweede gesprek krijgen ouders het inschrijfformulier mee.

Inschrijven

Als de potentiële leerling, de ouders en de schoolkring allemaal voor definitieve aanname kiezen, melden de ouders de leerling aan via het inschrijfformulier. Als gekozen wordt voor aanmelding rekenen wij erop dat ouders zullen deelnemen aan de ouderkring en zich waar nodig, in overleg, zullen inzetten voor de school.

Kosten

Het schoolgeld per leerling bedraagt € 3600 per jaar, in 12-maandelijkse termijnen van € 300. Er wordt een eenmalige borg van € 300 gevraagd.

Er zijn een aantal kortingsregelingen:

- Voor de tweede leerling uit hetzelfde gezin geldt een korting van € 300 per jaar.
- Voor een derde leerling en volgende leerling uit hetzelfde gezin geldt een korting van € 600 per jaar.
- Bij vooruitbetaling per jaar ontvangt u een korting van € 150.

Definitieve aanname

Als het inschrijfformulier is ondertekend en de eerste betaling is voldaan, is de deelname definitief. De leerling wordt dan volgens de leerplichtwet ingeschreven op Libertad.

BASISAFSPRAKEN LEERLING

Bij Libertad gaan we uit van natuurlijk leren, leren vanuit nieuwsgierigheid. Libertad zorgt voor een uitdagende leeromgeving, waarin er volop kansen zijn om te leren en te groeien op het gebied dat jij wilt. Je mag dus zelf bepalen wat je wilt leren en hoe je dat wilt doen. Hiermee draag je zelf de verantwoordelijkheid voor je leerproces.

Het team zorgt voor een fysiek en emotioneel veilige omgeving. Samen met jou gaan we op zoek naar antwoorden op vragen die ontstaan. Je wordt liefdevol ondersteund en je individuele leerprocessen worden gevolgd. Het team observeert en luistert, zodat je je gezien en gehoord voelt, en zal inspelen op jouw individuele behoeftes. Daarnaast heb je regelmatig coachgesprekken met de door jou gekozen coach.

Samen bouwen we aan een leeromgeving waarin we vertrouwen (leren) hebben in de kwaliteiten van onszelf en van de ander. Iedereen is gelijkwaardig bij Libertad en daarbij respecteren we ieders eigenheid en uniek zijn.

Wat vragen we van jou als leerling?

Zelf leren

Er is niemand die zegt wat je moet doen of wat je moet leren. Jij maakt daarin je eigen keuzes. Dat kan best moeilijk zijn. Alle ervaringen die je opdoet zijn leermomenten. Zelf leren betekent dus zelf ervaren. Dat betekent ook dat het team van Libertad niet alles voor je oplost, soms gunnen we je een minder plezierige ervaring als je daar veel van kan leren. Als je ondersteuning nodig hebt, is dat altijd mogelijk. Je hoeft er maar om te vragen. Het team houdt altijd een oogje in het zeil. We zijn er voor elkaar en laten elkaar zijn.

Zelfreflectie en groei

Niet alles hoeft meteen te lukken. Je bent immers bij Libertad om te leren. Hierbij vragen we van jou dat je eerlijk kunt kijken naar jouw eigen aandeel in de zaken die spelen.

Coachgesprekken en beeldvormende gesprekken

Als je je ergens onzeker over voelt, als je vragen hebt, of als je hulp nodig hebt, dan vinden we het fijn als je daar direct open en eerlijk met ons over praat. Dat kan ook in een coachgesprek zijn. Samen met jou gaan we dan op zoek naar een passende oplossing.

Tijdens een beeldvormend gesprek vragen we ook je ouders naar het beeld dat zij van jou en jouw groei hebben. Jij, je ouders of iemand van het team mag vragen om een beeldvormend gesprek te plannen. Er is altijd een beeldvormend gesprek in december en juni.

Ruimte en grenzen

Door de ruimte die je krijgt om zelf keuzes te maken, leer je dat jouw keuzes en acties gevolgen kunnen hebben voor de omgeving waarin je je bevindt en voor andere mensen. Je bent vrij in je handelen. Zolang je geen schade toebrengt aan het pand, spullen of het milieu en zo lang je de grens van de ander niet overschrijdt. Eventuele confrontaties maken je bewust van wat je doet en zijn óók leermomenten. Afspraken worden o.a. gemaakt in de schoolkring. Mocht iemand zich een afspraak niet herinneren of zich er niet aan houden, dan spreken we elkaar daar op aan. Als je het niet eens bent met een afspraak kun je een motie indienen in één van de kringen en dan gaan we samen kijken of er nieuwe afspraken nodig zijn.

Koptelefoon of oortjes

Om te zorgen dat iedereen ongestoord kan werken wordt er voor het luisteren van audio gebruik gemaakt van een koptelefoon of oortjes.

Foto's en video's

Het is wettelijk verboden om foto's en video's te maken van mensen zonder hun toestemming. Ook voor het plaatsen van foto's en video's op internet is toestemming nodig. Als iemand toestemming heeft gegeven en zich bedenkt, dan wordt de foto of video alsnog overal verwijderd.

Stop is stop

Bij Libertad is de afspraak 'Stop is Stop'. Als iemand je vraagt ergens mee te stoppen, omdat deze ergens last van heeft, dan doe je dat. Ruimte geven aan elkaar en zorgdragen voor je leeromgeving betekent dat je houdt aan deze afspraak. Wanneer iemand anders last heeft van jouw gedrag, wordt daar in eerste instantie samen over gesproken, eventueel samen met een begeleider. Als je er samen niet uitkomt, kan de hulp worden ingeschakeld van de bemiddelingskring. Als je gevraagd wordt om in de bemiddelingskring jouw verhaal te delen, dan moet je ook komen. Dit is een van de weinige verplichtingen bij Libertad, een hele belangrijke, om te kunnen garanderen dat we elkaars ruimte en elkaars grenzen respecteren.

Opruimen en poetsen

Als je klaar bent met materialen die je hebt gebruikt om mee te spelen of te werken, ruim je alles zelf op. In de schoolkring worden de poetsafspraken bepaald die gelden binnen Libertad. Alle leerlingen en het team houden zich aan de door de schoolkring genomen besluiten en dragen op die manier hun steentje bij aan een schone en plezierige leeromgeving.

Spullen kwijt of kapot

Bij Libertad ben je verantwoordelijk voor de wijze waarop je met je eigen en andermans spullen omgaat. We blijven van elkaars spullen af, tenzij je daar onderling goede afspraken over hebt gemaakt. Als je iets kwijt bent, ga je zelf op zoek. Libertad is niet aansprakelijk voor verlies of schade aan jouw eigendommen. Het kan altijd gebeuren dat er iets kapot gaat als je aan het werk bent. Dat is geen probleem. We vragen wel van je dat je het meldt aan iemand van het team. Libertad is daarvoor verzekerd. Als je met opzet of door onzorgvuldigheid iets kapot maakt, vragen we je ook dit te melden. We gaan vervolgens in overleg met je ouders. Zij hebben ook een verzekering die eventuele schade dekt.

Praktische zaken

Libertad is open op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag, van 8.30 tot 16.00 uur. Buiten deze uren is Libertad gesloten en kunnen leerlingen niet in het pand verblijven.

Schoolvakanties

Libertad volgt de vakanties van de regio Zuid. Op de website van Libertad kan je vinden wanneer de schoolvakanties zijn.

Indien nodig wordt dit document op basis van moties en met consent van de aanwezigen, door de schoolkring aangepast. Na ondertekening van de basisafspraken ben je volwaardig lid van de schoolkring en mag je meebeslissen in de schoolkring.

PESTPROTOCOL

Inleiding

Algemene informatie over plagen en pesten

Plagen is het op speelse wijze prikkelen van een ander door middel van verbale en fysieke grapjes. Plagen kan ook wederzijds zijn. Pesten wordt vaak ten onrechte voor plagen aangezien door ouders en docenten. Hierdoor ontgaat veel pestgedrag hen. Plagen en pesten verschillen echter fundamenteel, in de zin dat er bij plagen nog gelijkwaardigheid bestaat en bij pesten niet. Waar plagen op een gegeven moment ophoudt, gaat pesten (vaak eindeloos) door, voortdurend tegen dezelfde persoon.

We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld. In een school waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste (onzekerheid, faalangst, depressie, zelfdoding) en de pester (problemen met sociale relaties, positief tegenover het gebruik van geweld, heeft grotere kans in het criminele circuit terecht te komen). Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

De grens tussen plagen en pesten is persoonlijk en verschilt van persoon tot persoon. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat er als acceptabel wordt beschouwd. Zodra het signaal niet-acceptabel afgegeven wordt, gaan we bij Libertad te werk volgens dit pestprotocol.

Hoe wordt er bijvoorbeeld gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken; schelden; dreigen; met bijnamen aanspreken; gemene briefjes; digitaal pesten

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoeren; schoppen en slaan; krabben en aan haren trekken; wapens gebruiken

Achternvolgen: opjagen en achterna lopen; in de val laten lopen, klem zetten of rijden; opsluiten

Uitsluiting: doodzwijgen en/of negeren; uitsluiten van feestjes; uitsluiten bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen: afpakken van spullen; kliederen op boeken;

banden lek prikken; eigendommen beschadigen

Afpersing: dwingen om geld en/of spullen af te geven; het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Betrokkenen

Bij pesten onderscheiden we de volgende betrokken partijen

- a. De gepeste leerling
- b. De pester(s)
- c. De meelopers
- d. Libertad en ouders.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een leerling die wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat hij of zij niet mag klikken
- Denken dat het maar een tijdelijk iets is

De pester(s)

Pesters zijn vaak de sterkeren in een groep. Zij lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door “stoer” en “onkwetsbaar” gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak anderen mee - wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er in hun ogen om om gepest te worden. Daarnaast hebben pesters vaak ook een positieve blik op het gebruik van geweld.

Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken
- Het moeten spelen van een niet-passende rol
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; iemand is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is
- Spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers
- Noodzaak van maatregelen ten gevolge van een incident (wraak, pesten van een ander)

De meelopers

Meelopers zijn omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken.

Libertad en ouders

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke reactie vanuit Libertad. De grote vraag is hoe dat het beste kan. Libertad en ouders hebben het gezamenlijk belang het pesten te laten stoppen. Daarbij zijn zowel de ouders van gepeste als de ouders van pestende leerlingen betrokkenen. Libertad heeft een contactpersoon ‘Stop pesten’ aangesteld, dat is de coördinator van Libertad. Daarnaast kan er contact op worden genomen met de vertrouwenspersoon van Libertad.

Protocol

Het verschijnsel pesten (en handelingen om pesten een halt toe te roepen) laat zich moeilijk in regels of protocollen vastleggen. Dit protocol is daarom een richtlijn en in individuele gevallen moet worden bekeken in hoeverre hierbij kan worden aangesloten.

Libertad heeft een signalerende functie en zal vanuit die functie in voorkomende situaties handelend moeten optreden. Libertad doet dat zo veel mogelijk in samenspraak met de ouders.

Dit protocol is bedoeld als een pedagogische richtlijn voor handelen, Libertad kan in elke fase (disciplinaire) maatregelen treffen indien dit noodzakelijk wordt geacht i.v.m. veiligheid of met de pedagogische opdracht 'grenzen stellen'. Doelstelling van de maatregelen is het pesten snel te stoppen.

Uitgangspunten

- Libertad is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt beschouwd
- Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen, team en ouders.
- Docenten en begeleiders moeten de competenties hebben om pesten te kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- Libertad ontplooit preventieve (les)activiteiten
- Libertad heeft een stappenplan dat gevolgd wordt wanneer het pesten de kop opsteekt

De vijfsporenaanpak

De algemene verantwoordelijkheid van de school

Libertad zorgt dat de medewerkers voldoende informatie/competenties hebben over het onderwerp pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in het bijzonder. Libertad werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school optimaal is en er een klimaat is waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden. Alle medewerkers van Libertad vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren van en tegengaan van pestgedrag.

Preventieve maatregelen

De begeleiders bespreken aan het begin van het schooljaar en bij tussentijds instromen de algemene afspraken en regels met de nieuwe leerling. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Indien een begeleider of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken moet worden gezien maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen. Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen. Er wordt hulp aangeboden door de coach.

Het bieden van steun aan de pester(s)

Het confronteren van de pester met het gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester(s). We proberen achterliggende oorzaken boven tafel te krijgen. Libertad zal wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar is in het gedrag. Hulp wordt aangeboden en

eventueel verplicht. De primaire rol ligt bij de coach, deze kan worden aangevuld door de coördinator, de vertrouwenspersoon of de bemiddelingskring.

Het betrekken van de middengroep bij het pesten

De begeleider bespreekt met de hele groep het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen en die van Libertad hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de groep kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De begeleider komt hier in de toekomst op terug.

Het betrekken van ouders/verzorgers bij het pesten

Wanneer ouders/verzorgers signalen oppikken van pestgedrag is het hun taak om daar in het gezin het gesprek over te voeren. Zij zijn het die met hun kind het gesprek aan moeten gaan waarom er gepest wordt, dit geldt zowel voor de gepeste leerling als voor de pester. De ouders dragen de primaire verantwoordelijkheid voor het opvoedingsdeel en zullen vanuit hun ouderrol/verzorgersrol de nodige stappen moeten nemen.

De rol van Libertad is om de veilige omgeving op school te borgen en daarnaast samen te werken met de ouders om het pesten aan te pakken. Libertad geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind en verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners. De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepeste leerling wil zich niet alleen veilig voelen op school; de leerling wil ook geaccepteerd worden. Iedereen verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar zou bijvoorbeeld begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bij kunnen dragen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Het team dient oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Begeleiders en docenten hebben aandacht voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep, signaleren problemen en stellen zo nodig een aanpak voor verbetering op. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van het team en hierom durven vragen.

Het stappenplan

Actie: Wie doet wat, welke mogelijkheden zijn er?

De begeleider en docenten

De begeleiders en docenten hebben een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop direct en adequaat reageren.

- Wanneer er alleen een vermoeden is wordt dit in de teamkring aan de orde gesteld. Daar wordt een aanpak afgesproken met als doel boven tafel te krijgen of het vermoeden terecht is
- Wanneer het pesten plaatsvindt praat de aanwezige begeleider eerst met de gepeste en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in de bijlagen (Bijlage 1 en 2). Vervolgens organiseert de begeleider een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen
- De coach neemt te allen tijde contact op met de ouders van de pester en de gepeste en betreft hen bij de oplossing. De ouders/verzorgers moeten een actieve rol krijgen.
- De begeleider bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt
- De begeleider praat met de hele groep. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft

- De begeleider doet melding van het gebeurde in het logboek en brengt het in de teamkring
- Indien de situatie escaleert, meldt de begeleider het gedrag aan de coördinator

De coördinator

- De coördinator kan, indien noodzakelijk of gewenst, in onderling overleg de casus van de begeleider overnemen. De begeleider overhandigt daartoe het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt
- De coördinator heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden. Ook kan de coördinator de kwestie doorverwijzen naar de bemiddelingskring
- In het contact met de pester (en daar waar dat nodig is ook het contact met de ouders/verzorgers) is het doel drieledig, namelijk confronteren (zie bijlage 2), mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen en helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
- In het contact met de gepeste (en eventueel ouders/verzorgers) wordt gekeken of er bepaald gedrag wordt vertoond, waardoor gepeste een makkelijk doelwit vormt voor pesters
- Coördinator adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis door de coach, de vertrouwenspersoon, de bemiddelingskring of extern
- Coördinator stelt alle betrokken ouders op de hoogte, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject
- Coördinator bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders (waaronder CJG, maatschappelijk werk of een andere zorgverlener)
- Coördinator koppelt alle informatie weer terug naar de begeleiders en coach en zorgt in overleg met hen dat relevante informatie in het leerlingvolgsysteem / de leerlingdossiers van de betreffende leerlingen wordt opgenomen.

Bijlage 1 bij pestprotocol

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er anderen die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Bespreek samen met de leerling wat deze zelf kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage 2 bij pestprotocol

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Alvorens er een gesprek met de pester wordt gehouden heeft degene die het gesprek aangaat zich er van overtuigd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt inderdaad schuldig is aan het gemelde gedrag.

Het **doel** van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met het gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent? Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld: 'Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt.' Zeg nooit: 'Je bent heel gemeen.' Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als nooit, altijd, vaak en meestal.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van een zorgverlener (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (Bijlage 3).

Bijlage 3 bij pestprotocol

Draaiboek pestprotocol

De onderstaande punten zijn de stappen in het draaiboek van het pestprotocol.

- De begeleiding bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en schoolregels in de klas. In de teamkring wordt afgesproken wie dit doet en wanneer. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de begeleider het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden aan de begeleider of coach en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd
- Indien een begeleider of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd
- Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die worden bewaard in het leerlingvolgsysteem / leerlingdossier van zowel de leerling die pest als van de leerling die gepest wordt
- Pestgedrag wordt door de begeleider besproken met de leerlingen, zowel met de direct betrokkenen als in de schoolkring
- Indien na gesprekken tussen begeleider en betrokken leerlingen duidelijk is geworden dat er absoluut sprake is van pesten nodigt de coach in overleg met de coördinator de ouders/verzorgers van de pestende leerling(en) en de gepeste(n) uit. Zij bespreken de problematiek met hen en stellen een handlingsplan op. Ze stellen het gehele team op de hoogte van de situatie en van de gemaakte afspraken in het handlingsplan.
- Indien nodig of gewenst verwijst de begeleider, in overleg met de coördinator, de pestende leerling(en) en/of de gepeste leerling(en) door naar de bemiddelingskring. Daarna volgt de normale procedure van een aanmelding bij de bemiddelingskring.
- Indien interne maatregelen en afspraken geen effect sorteren, wordt er door de coördinator (in samenspraak met de teamkring) gezocht naar een best passende oplossing. Ouders/verzorgers worden uitgenodigd om de situatie te bespreken. Resultaat moet zijn dat het pesten een halt wordt toegevoerd.
- In het uiterste geval wordt er door de coördinator, in samenspraak met de ouders/verzorgers, besloten tot een maatregel, waarbij onderstaande mogelijkheden voor de hand liggen.

Een pestproject

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, kan hij door de school ertoe worden verplicht om individueel een (intern of extern) programma te volgen. Dit vindt plaats in de eigen tijd, dus niet tijdens schooltijd. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling. De ouders worden van dit project op de hoogte gesteld en zien er met de school op toe dat het programma daadwerkelijk gevolgd wordt.

Schorsing

Wanneer de school een directe maatregel nodig vindt, of wanneer het verplichte pestproject onvoldoende werkzaam blijkt, volgt een schorsing. Afhankelijk van de situatie en de historie van de pestende leerling kan de school kiezen voor een schorsing van een dag of direct zwaardere ingrepen. Bij herhaling van het pestgedrag volgt verzwaring van de sanctie. De zwaarte van de sancties wordt bepaald door de coördinator.

Verwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het pestgedrag kan de topkring tot de conclusie komen dat er geen perspectief meer is op verandering. Libertad zal dan met het oog op de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de overige leerlingen moeten overgaan tot verwijdering. Met de ouders wordt er gezocht naar een andere school.

In het belang van de gepeste leerling, de overige leerlingen en Libertad moet in elke unieke situatie gekeken worden wat de beste oplossing is. Het ligt het meest voor de hand de pestende leerling te verwijderen, aangezien alle genoemde maatregelen niet werken. In incidentele situaties zou na overleg met de ouders de conclusie kunnen zijn dat het voor de gepeste leerling betere vooruitzichten biedt als deze zijn schoolcarrière op een andere school vervolgt. De unieke situatie is leidraad voor de uiteindelijke beslissing.

WERKWIJZER BEMIDDELINGSKRING

Doel, taak en bevoegdheid

In de bemiddelingskring (BMK) wordt bemiddeld bij conflicten indien betrokkenen er zelf niet uit komen. De BMK onderzoekt waardoor het conflict ontstaan is en maakt afspraken om nieuwe conflicten te voorkomen. De BMK heeft de bevoegdheid om, indien nodig, maatregelen of sancties op te leggen.

Samenstelling en deelname

De BMK heeft een vaste gespreksleider, een vast lid en een vaste secretaris. Deze worden in de schoolkring benoemd door middel van een verkiezing. Daarbij wordt afgesproken voor hoe lang deze worden benoemd. Er is altijd een begeleider bij de BMK. De persoon over wie het gaat kan de coach of vertrouwenspersoon erbij vragen.

De persoon waarover iets is ingediend, is verplicht om mee te doen met de BMK. Als de gespreksleider, secretaris of lid van de BMK zelf betrokken is bij een punt dat besproken wordt, wordt door de andere twee vaste leden een vervanger aangewezen.

Iets indienen bij de BMK

Ieder schoolkringlid mag iets indienen bij de BMK. Je vult het formulier 'aanmelding onderwerp voor BMK' in. Indien gewenst, kan je het formulier samen met je coach of een ander teamlid invullen. Je levert het formulier daarna in bij de secretaris van de BMK.

Het tijdstip voor de BMK wordt vastgesteld door de gespreksleider en secretaris zo snel mogelijk nadat een punt is ingediend, waarbij rekening wordt gehouden met een afkoeltermijn van 24 uur.

Mocht op de afgesproken tijd een vast lid van de BMK niet aanwezig kunnen zijn dan kiezen de overige vaste leden een vervanger of zij besluiten, indien nodig, tot uitstel.

Werkwijze

Besluitvorming

Er wordt zo veel mogelijk overlegd volgens de sociocratische methode. De gespreksleider bepaalt of hiervan in het belang van een goedlopende vergadering kan worden afgeweken. Voorstellen in de BMK worden aangenomen op basis van consent, dat wil zeggen op basis van geen overwegend beargumenteerd bezwaar. Als je een overwegend bezwaar hebt doe je ook een alternatief voorstel.

Tijdens de BMK

De gespreksleider opent de BMK. Als de BMK gestart is mag je alleen nog maar praten als je de beurt hebt. De gespreksleider geeft je de beurt, beginnend bij de inbrenger. De gespreksleider wijst de aanwezigen erop dat niets wat in de BMK wordt besproken naar buiten gaat.

Punt verduidelijken

De gespreksleider leest het ingediende punt voor. De indiener krijgt als eerste het woord van de gespreksleider om het punt nog te verduidelijken indien nodig. Vervolgens start er een ronde. Degenen

waar het over gaat kunnen als eerste hun kant van het verhaal vertellen en eventuele getuigen kunnen hun verhaal vertellen. De gespreksleider kan na iedere ronde besluiten dat er nog een ronde nodig is.

Oplossing, maatregel of sanctie voorstellen

De gespreksleider vraagt als eerste aan de indiener of deze vindt dat er een oplossing, maatregel of sanctie nodig is en wat dat dan zou moeten zijn. Vervolgens start de ronde waarin iedereen kan aangeven of er afspraken nodig zijn voor een oplossing en zo ja: welke.

Let op: de stem van direct belanghebbende(n) in de te bespreken kwestie geldt alleen als advies aan de BMK. Ter plaatse wordt besloten wie direct belanghebbenden zijn. De gespreksleider vat het gehoorde samen en doet een voorstel, of vraagt iemand een voorstel te doen.

Besluitronde

Er wordt een besluitronde gedaan over het voorstel dat uit de vorige ronde is gekomen. Als je geen overwegend bezwaar hebt tegen het voorstel zeg je: consent. Als je een overwegend bezwaar hebt zeg je: bezwaar. Als iedereen aan de beurt is geweest en er was geen bezwaar, dan is het voorstel aangenomen.

Als iedereen aan de beurt is geweest en er was bezwaar, dan krijgt iedereen die bezwaar had de beurt om het bezwaar te vertellen en degene met een bezwaar doet een alternatief voorstel. De gespreksleider vat de bezwaren samen en komt met een nieuw voorstel, waarna de besluitronde weer begint.

Als er steeds dezelfde bezwaren op een voorstel komen en er steeds dezelfde alternatieve voorstellen gedaan worden, waarop weer dezelfde bezwaren komen, kan de gespreksleider besluiten om het punt af te sluiten. De secretaris van de BMK zal de coördinator vragen het conflict, het voorstel en de bezwaren te bespreken in de topkring. De topkring zal een besluit nemen en dat terugkoppelen naar de BMK. In een nieuwe BMK zal het besluit van de topkring medegedeeld en toegelicht worden.

Het besluit over een maatregel of sanctie is altijd specifiek. Dat wil onder meer zeggen dat er duidelijk is wie de uitvoerder is en op welke datum het uitgevoerd moet zijn.

Pauze vragen

De persoon waarover iets ingediend is, mag om een pauze van 1 uur vragen. Deze pauze kan gebruikt worden om emoties te laten zakken indien nodig. In deze pauze zal er altijd een gesprek plaatsvinden met de begeleider die bij de BMK zit. Tegen de begeleider wordt uitgelegd waarom de pauze nodig is en wat er nodig is als de BMK weer verder gaat. Na de pauze zal de BMK altijd weer verder gaan, waarbij de begeleider hulp of ondersteuning biedt indien nodig.

Niet meewerken

De gespreksleider van de BMK heeft de bevoegdheid om mensen die de BMK storen uit de BMK te sturen. Als je uit de BMK gestuurd bent door de gespreksleider, dan mag je die BMK niet meer meepraten en meebeslissen over voorstellen.

Indien onderstaande van toepassing is, kan de BMK een sanctie opleggen:

- Als je er niet bij wilt komen terwijl er iets over jou is ingediend.
- Als je de BMK verlaat terwijl het over jou gaat.
- Als je ervoor zorgt dat de gespreksleider je uit de BMK stuurt.

Advies voor de sanctie hierbij: schorsing.

Vastleggen van het besluit

De secretaris maakt een kort verslag met de besluiten die genomen zijn en mailt dit naar de betrokkenen bij het conflict en de vaste leden van de BMK. Het papieren verslag wordt opgeborgen in de daarvoor bestemde ordner. De ordner wordt opgeborgen in een afgesloten kast i.v.m. de privacy. Als er een besluit is genomen dat de hele school aangaat zet de secretaris het op de agenda van de eerstvolgende schoolkring. Indien er geen besluit is genomen, wordt het verslag gemaakt nadat de topkring een besluit heeft genomen en dit besluit in de BMK is medegedeeld.

Controle

De secretaris heeft tot taak na te gaan of de gemaakte afspraak is nagekomen en/of de oplossing of sanctie is uitgevoerd op de afgesproken datum. Als dat niet het geval is wordt het punt weer in de BMK gebracht.

Bijlage bij werkwijzer bemiddelingskring

Aanmelding onderwerp voor BMK

Datum:	
Indiener(s):	
Wat is in enkele woorden het onderwerp?	
Wie is/zijn betrokken?	
Omschrijf kort wat er is gebeurd	
Wat heb je al ondernomen om het op te lossen?	
Waarom wil je het in de BMK bespreken en wat wil je bereiken?	

VEILIGHEIDSPAN

Inleiding

Scholen moeten op grond van de Arbowet, net als andere bedrijven, een veiligheidsplan voor fysieke en sociale veiligheid hebben. De verantwoordelijkheid voor een veilig schoolklimaat ligt in eerste instantie bij de school, die moet zorgen voor een veilige omgeving voor leerlingen en vrijwilligers. Degenen die er leren en werken moeten elkaar vertrouwen en de school moet een ordelijk klimaat scheppen waarin leerlingen, hun ouders en het team weten waar ze aan toe zijn.

Het veiligheidsplan van Stichting Libertad democratische school (Libertad) is een praktische uitwerking van de verantwoordelijkheid van de school voor goede leer- en werkomstandigheden. Onderdeel van dit veiligheidsplan is ook de ongevallenprocedure. (Zie 'Ongevallenprocedure') In het veiligheidsplan staan duidelijke afspraken over preventieve maatregelen, schoolregels en de sancties bij het overtreden. Het plan bevat heldere procedures over welke maatregelen er genomen worden bij incidenten en regelt de opvang van slachtoffers.

Het veiligheidsplan heeft betrekking op alle leerlingen, ouders, en het team en andere betrokkenen van Libertad.

Begripsbepalingen

Bestuurskring:

Draagt zorg voor alle wettelijke zaken, financiën, huisvesting en verzekeringen.

Topkring:

Hierin zitten afgevaardigden uit de bestuurskring, schoolkring, teamkring en ouderkring. Zij signaleren zaken, onderhouden de externe contacten, netwerken en hebben zorg voor de eisen van de inspectie.

Schoolkring:

De leden zijn alle bij de school ingeschreven leerlingen en het team van de school. De schoolkring handelt alle voorkomende situaties af, met uitzondering van situaties waarbij gezondheid en/of veiligheid in het gedrang is.

Teamkring:

De leden zijn alle vrijwilligers die één of meerdere dagen aanwezig zijn als begeleider, docent of vrijwilliger. De teamkring bespreekt op regelmatige basis de dagelijkse voortgang op Libertad.

Ouderkring:

De leden zijn alle ouders van ingeschreven leerlingen.

Bemiddelingskring (BMK):

De BMK bestaat uit een vaste voorzitter, lid en secretaris/ notulist. De leerling is verplicht deel te nemen aan de BMK als er iets over hem ingediend wordt en elk schoolkringlid mag deelnemen aan de BMK. De BMK heeft de bevoegdheid maatregelen en sancties op te leggen.

Visie en beleid ten aanzien van veiligheid

Libertad streeft naar een veilige leer- en werkomgeving met respect en waardering voor elkaar. De school is zelf verantwoordelijk voor de veiligheid op (en rondom) school. De drie pijlers van het schoolveiligheidsbeleid zijn:

- Sociaal systeem:
Een veilige omgeving ontstaat wanneer de regels duidelijk zijn, wanneer de schoolpopulatie elkaars waarden en normen kent, elkaar respecteert en zich verbonden voelt met de school en met elkaar.
- Procedures:
Voor leerlingen en personeel van de school moet duidelijk zijn wat de reactie is op onaanvaardbaar gedrag. Reactie mag niet uitblijven, eenduidig en op maat gesneden zijn.
- Voorzieningen:
De gebouwen, de inrichting en de overige voorzieningen zijn zaken die van invloed zijn op de veiligheid.

Doelstellingen veiligheidsplan

Met betrekking tot de veiligheid streeft Libertad de volgende doelen na:

1. Creëren van duurzame sociale en fysieke veiligheid, te bereiken door effectieve samenwerking van alle betrokkenen en externe instanties.
2. Terugdringen van verschijnselen als overlast, pesten, vernielen, agressie en intimidatie door zowel de oorzaken van deze verschijnselen aan te pakken als de negatieve aspecten te bestrijden.

Vertrouwenspersoon

Libertad heeft een vertrouwenspersoon benoemd. De vertrouwenspersoon zorgt voor de eerste opvang van de klager. De vertrouwenspersoon fungeert als aanspreekpunt voor leerlingen die worstelen met vragen of problemen waarmee zij naar hun gevoel niet terecht kunnen bij begeleiders of docenten. De vertrouwenspersoon gaat samen met de leerling na hoe een oplossing kan worden bereikt.

Grensoverschrijdend gedrag

Wanneer een leerling, vrijwilliger, ouder of iemand die op andere wijze bij Libertad is betrokken, een grens overschrijdt, is het van belang dat hier alert op wordt gereageerd. Als het om een eenmalig incident gaat, kan de BMK dit meestal zelf oplossen. Als er sprake is van signaalgedrag en het vermoeden bestaat dat er meer aan de hand is, is het goed hier nader naar te kijken. Om meer duidelijkheid te krijgen over de achtergrond van het gedrag kunnen de volgende stappen genomen worden:

1. Gesprek leerling en medewerker van de school

In de preventieve ofwel ongesanctioneerde fase wordt geprobeerd om de leerling door middel van gesprekken ertoe over te halen om het gedrag te verbeteren. In de meeste gevallen wordt het gesprek gevoerd door de coach van de leerling. De coach en/of de leerling kan hierbij ook de hulp van een andere begeleider inschakelen. Tijdens het gesprek wordt aandacht geschonken aan eventuele individuele problemen van de leerling, die mogelijk verband houden met het gedrag.

2. Gesprek school, ouders/verzorgers en leerling

De coach behoudt zich het recht voor om ouders/verzorgers van leerlingen in te lichten over het gedrag van de leerling. In de meeste gevallen wordt dit gesprek gevoerd door de betrokken coach, maar zal altijd in samenspraak met andere leden van de teamkring voorbereid worden. Het gesprek heeft tot doel om de ouders/verzorgers op de hoogte te stellen van de stappen die de school gaat zetten tegen het gedrag van de leerling. Bij herhaling van dit gedrag vindt er een gesprek plaats tussen school, ouders/verzorgers en leerling. Vanaf dit moment worden aantekeningen gemaakt in het dossier van de leerling. Er kunnen eventueel afspraken gemaakt worden voor een vervolgesprek.

3. Hulpverlening

De zorgstructuur van de school is vastgelegd in het zorgplan en biedt mogelijkheden voor hulpverlening. (Zie 'Zorgplan')

4. Sancties

De orde- en gedragsregels zijn neergelegd in de 'Basisafspraken leerling' van Libertad. (Zie 'Basisafspraken leerling') Deze regels zijn in de schoolkring sociocratisch tot stand gekomen. De actuele versie is voor iedereen ter inzage in het lokaal. Leidraad voor het opstellen van de schoolregels zijn redelijkheid, gelijkheid en rechtszekerheid. De leerlingen zijn verplicht de schoolregels na te leven. Indien zij dit niet doen kan door de BMK tot een passende maatregel (of straf) worden besloten.

Als de BMK een maatregel of straf oplegt, dient er een redelijke verhouding te bestaan tussen de soort maatregel, de strafmaat en de ernst en aard van de overtreding. Het moet duidelijk zijn voor welke overtreding een maatregel straf wordt opgelegd. Er mag niet voor eenzelfde overtreding dubbel gestraft worden. De volgende maatregelen, opklimmend in zwaarte, kunnen aan leerlingen worden opgelegd:

- a) bedenken van een oplossing en/of een waarschuwing
- b) bedenken van een oplossing en/of het verrichten van werkzaamheden op school
- c) verrichten van werkzaamheden op school
- d) bedenktime
- e) schorsing
- f) definitieve verwijdering.

Hierbij zal ook aandacht nodig zijn voor eventuele individuele problemen van de leerling die mogelijk verband houden met het ongewenste gedrag. Zo nodig wordt de leerling verwezen naar een hulpverleningsinstantie.

Overtredingen van de Nederlandse Wet die in en rond Libertad hebben plaatsgevonden, zullen worden gemeld of aangegeven bij politie en justitie. In geval van aangifte zal door de school te allen tijde eerst contact worden opgenomen met de ouders/verzorgers.

ad c) Bedenktijd

In deze fase kan de leerling gedurende een bepaalde tijd de toegang tot de school worden ontzegd. De BMK en teamkring kunnen deze tijd benutten om zich te bezinnen of te beraden op eventuele volgende stappen. De ouders/verzorgers worden door de coach of begeleider terstond telefonisch op de hoogte gesteld van deze maatregel. Er wordt melding gemaakt in het leerlingendossier.

ad d) Schorsing

Voor meer informatie over schorsing wordt verwezen naar de Procedure Schorsing en verwijdering leerling. (Zie 'Procedure schorsing en verwijdering leerling')

ad e) Definitieve verwijdering

Een licht vergrijp kan door herhaling uitgroeien tot ernstig wangedrag. Wanneer de leerling, ondanks eerdere gedragsafspraken en ondanks een laatste waarschuwing zijn gedrag niet verbetert, kan de topkring, afhankelijk van de overige omstandigheden, tot verwijdering overgaan. Ook wangedrag van ouders, zoals bijvoorbeeld (herhaalde) intimidatie van personeelsleden, kan een reden zijn de leerling te verwijderen. Of de topkring tot verwijdering kan overgaan, hangt van de omstandigheden af. Er is geen algemene richtlijn. Het wangedrag moet in elk geval ernstig genoeg zijn om een verwijderingsbesluit te kunnen rechtvaardigen.

Daarnaast is wangedrag denkbaar waarbij onmiddellijke verwijdering geboden is, zonder de genoemde eerdere maatregelen, schorsing of voorafgaande waarschuwing. Dit geldt alleen in zeer ernstige gevallen.

Voor meer informatie over verwijdering wordt verwezen naar de Procedure schorsing en verwijdering leerling. (Zie 'Procedure schorsing en verwijdering leerling')

Stappenplan bij grensoverschrijdend gedrag

Afhankelijk van de situatie maakt de school de keuze welke stappen gezet worden. Een situatie kan dermate ernstig zijn dat de aanwezige begeleider direct overgaat naar stap 3 in het stappenplan 'grensoverschrijdend gedrag' en het inschakelen van de politie. In de overige gevallen kan het stappenplan vanaf stap 1 gevolgd worden.

Het stappenplan helpt de situatie in te schatten aan de hand van basisvragen, geeft suggesties voor gefaseerd handelen en geeft aan welke rol een externe instantie zou kunnen vervullen.

Stap 1: Melden/Signaleren

- Wie meldt / signaleert het grensoverschrijdend gedrag?
- Bij wie wordt het grensoverschrijdend gedrag gemeld?

Stap 2: Oriënteren

- Wat is er gebeurd?
- Wie zijn erbij betrokken?
- Wat is de ernst van het grensoverschrijdend gedrag?
- Wie gaat de inventarisatie uitvoeren?
  - Begeleidersduo
  - BMK
  - Topkring

Stap 3: Inventariseren

- Wanneer is het gebeurd?
- Waar is het gebeurd?
- Is dit gedrag of vergelijkbaar gedrag vaker voorgekomen?
- Is het noodzakelijk om de politie direct in te schakelen?
- Welke externe instanties kunnen om advies gevraagd worden?
  - Politie
  - Centrum voor Jeugd en Gezin
  - Andere hulpverlenende instellingen
- Wie gaat de strategie bepalen?
  - Topkring (In geval van intimidatie, fysiek geweld of dreiging daartoe en situaties die gevaarlijk (kunnen) zijn voor de algemene gezondheid.)
  - BMK (Voor alle andere situaties.)

Stap 4: Strategie bepalen

- Handelt de BMK of de topkring de situatie af?
  - Vaststellen van het tijdpad
  - Voorbereiden van gesprekken (zowel intern als extern)
  - Dossiervorming
  - Bepalen van mogelijke sancties
  - Organiseren van opvang en nazorg
- Handelt een externe instantie die situatie af?
  - Contactpersoon
  - Voorbereiden van gesprekken
  - Dossiervorming
  - Organiseren van opvang en nazorg
- Wie gaat de strategie uitvoeren?

Stap 5: Strategie uitvoeren

- BMK/topkring
- Externe instantie
- Wie gaat de evaluatie leiden en uitvoeren?

Stap 6: Evaluatie en nazorg leiden en uitvoeren

- Contactpersoon in overleg met BMK
  - Onderhouden van contacten
  - Evaluatie met betrokkenen
  - Evaluatie met BMK
- Betrokkenen
  - Evaluatie, organisatie, opvang en nazorg
- Topkring
  - Bijstellen van beleid, procedures, formulieren

Fysieke agressie

De school heeft een preventieve aanpak ten aanzien van discriminatie, agressie en geweld en treft maatregelen om discriminatie, agressie en geweld binnen de school te voorkomen en er zo nodig passend op te reageren. Eenieder die kennisneemt van discriminatie, agressie en geweld kan daarover een klacht indienen bij de aangewezen vertrouwenspersoon, de coach, begeleider of de BMK. Behandeling van de klacht vindt plaats volgens de sociocratische procedure. Behalve in het

geval van ernstig fysiek geweld of dreiging daartoe. In dat geval is de topkring gerechtigd zelfstandig besluiten te nemen met een adviserende rol voor de BMK, begeleiders en betrokken ouders. Binnen de school wordt bekendheid gegeven aan deze procedure. Anonieme klachten worden, behoudens bijzondere omstandigheden, niet in behandeling genomen.

Wanneer sprake lijkt te zijn van strafbare feiten zal de topkring de situatie inschatten om daarna een besluit te nemen over het al dan niet inschakelen van de politie.

Wanneer er sprake is van mishandeling waarbij slechts geringe lichamelijke kracht wordt uitgeoefend sanctioneert de BMK de gedragingen zelf. Wanneer sprake is van letsel, structureel agressief gedrag door één dader, meer dan geringe lichamelijke kracht of geweld gepleegd door een groep stelt de school de politie in kennis. In geval van twijfel kan de jeugdagent worden ingeschakeld voor advies.

Het indienen van een klacht bij de vertrouwenspersoon of de BMK, laat onverlet de mogelijkheid tot en de verantwoordelijkheid voor het doen van aangifte bij justitie of politie. Wanneer het slachtoffer officieel een aangifte indient bij de politie kan deze een procedure in gang zetten. Deze procedure gaat via de politie, het openbaar ministerie en de rechtbank.

Sancties Libertad bij fysieke agressie indien de situatie door Libertad wordt afgehandeld:

1. Indien het een eerste constatering betreft krijgt de leerling een waarschuwing.
2. Indien het een tweede constatering betreft wordt de leerling voor één week geschorst.
3. Indien het een derde constatering betreft wordt de leerling definitief verwijderd.

Sancties Libertad bij fysieke agressie indien de situatie niet door de BMK wordt afgehandeld:

Om de topkring en/of de politie de gelegenheid te geven om de zaak verder uit te zoeken wordt de leerling (dader) voor één week geschorst. De mogelijke uitkomsten zijn:

1. voorwaardelijke handhaving, in geval van niet volledig toerekenbare schuld;
2. directe definitieve verwijdering, bij volledig toerekenbare schuld.

Verbale agressie

De school heeft een preventieve aanpak ten aanzien van discriminatie, agressie en geweld. Eenieder die kennisneemt van discriminatie, agressie en geweld kan daarover een klacht indienen bij de vertrouwenspersoon, coach, begeleider of BMK. Behandeling van de klacht vindt plaats volgens de hiervoor beschreven procedure van de BMK.

Wanneer er sprake is van verbaal geweld dat niet structureel is, sanctioneert de BMK de gedragingen zelf. Wanneer sprake is van verbaal geweld, gepaard met feiten die de bedreiging of intimidatie kracht bij zetten, of als er sprake is van herhaling of een structureel karakter van de problemen, stelt de topkring de politie in kennis. In geval van twijfel kan de jeugdagent worden ingeschakeld voor advies.

Het indienen van een klacht bij de vertrouwenspersoon of de BMK, laat onverlet de mogelijkheid tot en de verantwoordelijkheid voor het doen van aangifte bij justitie of politie. Wanneer het slachtoffer officieel een aangifte indient bij de politie kan deze een procedure in gang zetten. Deze procedure gaat via de politie, het openbaar ministerie en de rechtbank.

Indien het een eerste constatering betreft dan wordt de situatie ingeschat en daarmee de keuze bepaald om al dan niet de politie in te schakelen.

Indien de school de situatie zelf afhandelt:

- stelt de coördinator de ouders/verzorgers van zowel dader als slachtoffer op de hoogte;
- wordt een passende straf opgelegd aan de dader door de BMK;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.

Indien de situatie niet door school wordt afgehandeld:

- stelt de coördinator de ouders/verzorgers van zowel dader als slachtoffer op de hoogte;
- wordt het slachtoffer door de coördinator en coach ondersteund en gestimuleerd om zelf aangifte te doen of wordt de politie door de coördinator in kennis gesteld;
- wordt alle relevante informatie rond feiten en personen door Libertad aan de politie doorgegeven;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.

Sancties Libertad bij verbale agressie indien de situatie door Libertad wordt afgehandeld:

1. Indien het een eerste constatering betreft krijgt de leerling een waarschuwing.
2. Indien het een tweede constatering betreft wordt de leerling voor één week geschorst.
3. Indien het een derde constatering betreft wordt de leerling definitief verwijderd.

Sancties Libertad bij verbale agressie, indien de situatie niet door de BMK wordt afgehandeld:

Om de topkring en/of de politie de gelegenheid te geven om de zaak verder uit te zoeken wordt de leerling (dader) voor één week geschorst. De mogelijke uitkomsten zijn:

1. voorwaardelijke handhaving, in geval van niet volledig toerekenbare schuld;
2. directe definitieve verwijdering, bij volledig toerekenbare schuld.

Alcohol- en/of drugsbezit en -handel

Libertad wil bijdragen aan het welzijn van diens leerlingen. Dat kan alleen wanneer de regels die we hebben opgesteld voor iedereen gelden en wanneer iedereen zich eraan houdt.

Definitie:

Op Libertad is het tijdens schooltijden niet toegestaan onder invloed van alcohol of drugs te zijn. Het in bezit hebben, gebruiken of verhandelen van alcohol en/of drugs is op school niet toegestaan.

Maatregelen Libertad:

Wanneer de regels worden overschreden:

- stelt de coördinator de ouders/verzorgers op de hoogte;
- wordt een passende straf opgelegd aan de dader door de BMK;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.

Sancties Libertad:

1. Indien het een eerste constatering betreft wordt de leerling voor één week geschorst. De ouders van de leerling worden uitgenodigd voor een gesprek waarin bepaald wordt welke stappen ondernomen worden.
2. Indien het een tweede constatering betreft wordt de leerling definitief verwijderd.

Wanneer er sprake is van drugshandel wordt hiervan melding gemaakt bij de politie. Om de topkring en de politie de gelegenheid te geven om de zaak verder uit te zoeken wordt de leerling voor één week geschorst. De mogelijke uitkomsten zijn:

- voorwaardelijke handhaving, in geval van niet (volledig) toerekenbare schuld;
- directe definitieve verwijdering, bij volledig toerekenbare schuld of herhaaldelijke incidenten zonder volledig toerekenbare schuld.

Vernieling

Definitie:

Het opzettelijk, zonder toestemming vernielen, beschadigen, onbruikbaar maken of wegmaken van een goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort. De dader moet dus de opzet hebben om genoemde vernieling te plegen en daarbij moet deze dat zonder toestemming of instemming van de eigenaar doen. Ook graffiti valt onder de werking van deze definitie.

Maatregelen Libertad:

Wanneer er sprake is van vernieling met niet meer dan geringe schade, waarbij schadevergoeding of schadeherstel kan worden bereikt, sanctioneert de BMK de gedragingen zelf. Als de leerling de schade uit eigen beweging, in overeenstemming met gedupeerde, al teniet doet door reparatie of vervanging, is het niet altijd noodzakelijk om het gebeurde in de BMK te brengen.

Als het gaat om vernieling van meer dan geringe omvang of schade of als er sprake is van herhaling, een groepsdelict of als schadevergoeding/herstel niet kan worden bereikt, beoordeelt de topkring het incident en zij kan eventueel ook de politie in kennis stellen. In geval van twijfel kan de jeugdagent worden ingeschakeld voor advies.

Indien het een eerste constatering betreft dan wordt de situatie ingeschat en daarmee de keuze bepaald om al dan niet de politie in te schakelen. Indien de school de situatie zelf afhandelt:

- stelt de coördinator de ouders/verzorgers van zowel dader als gedupeerde op de hoogte;
- wordt bemiddeld in schadevergoeding of schadeherstel door de dader (ouders/verzorgers van de dader);
- wordt een passende straf opgelegd aan de dader;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.

Indien de situatie niet door de school wordt afgehandeld:

- stelt de coördinator de ouders/verzorgers van zowel dader als gedupeerde op de hoogte;
- wordt gedupeerde door de coördinator ondersteund en gestimuleerd om zelf aangifte te doen of wordt de politie door de coördinator in kennis gesteld;
- wordt alle relevante informatie van feiten en personen door de school aan de politie doorgegeven;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.

Wapenbezit

Definitie:

Het voorhanden hebben van een wapen, een voorwerp dat het karakter heeft van een wapen of als wapen kan worden gebruikt, zonder dat dit in verband met het volgen van het onderwijs op school nodig is.

Maatregelen Libertad:

Libertad verbiedt het om voorwerpen die het karakter van een wapen dragen (stiletto's, vlindermessen, valmessen e.d.) in bezit te hebben of als wapen te gebruiken of hiermee te dreigen. Dit geldt ook voor voorwerpen die als wapen kunnen worden gehanteerd.

Wanneer de school weet of sterke aanwijzingen heeft dat een persoon een dergelijk wapen bezit of ziet dat een voorwerp als wapen gebruikt wordt in school of het schoolterrein zal de bezitter door een medewerker van de school, dan wel de politie worden bewogen tot afgifte. Het wapen wordt dan ter vernietiging aan de politie overgedragen. De school geeft hiervoor geen schadevergoeding en is niet aansprakelijk voor schade in welke zin dan ook, welke voortvloeit uit deze maatregel.

Wanneer het om wapens en gedragingen gaat die vallen onder de werking van de Wet Wapens en Munitie is politieel optreden vereist en wordt de politie in kennis gesteld. In geval van twijfel kan de jeugdagent worden ingeschakeld voor advies.

Indien de school de situatie zelf afhandelt:

- wordt de bezitter van het wapen bewogen tot afgifte;
- stelt de coördinator de ouders/verzorgers van zowel dader als slachtoffer op de hoogte;
- wordt het ingeleverde wapen of voorwerp afgegeven aan de politie;
- wordt een passende straf opgelegd aan de dader, bepaald door de topkring, geadviseerd door de BMK;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.

Indien de situatie niet door de school wordt afgehandeld:

- stelt de coördinator de ouders/verzorgers van zowel dader als slachtoffer op de hoogte;
- wordt alle relevante informatie van feiten en personen door Libertad aan de politie doorgegeven;
- wordt door de coördinator melding gemaakt van het grensoverschrijdende gedrag in het dossier van de leerling.
- maakt de politie zo nodig proces-verbaal op tegen de verdachte.

Sancties Libertad:

Afhankelijk van de ernst van de situatie en het soort wapen wordt de leerling voor één week geschorst dan wel direct definitief verwijderd.

Wapengebruik

Wanneer er sprake is van wapengebruik wordt hiervan melding gemaakt bij de politie. Om de topkring en de politie de gelegenheid te geven om de zaak verder uit te zoeken wordt de leerling (dader) voor één week geschorst. De mogelijke uitkomsten zijn:

- voorwaardelijke handhaving, in geval van niet (volledig) toerekenbare schuld;
- directe definitieve verwijdering, bij volledig toerekenbare schuld of herhaaldelijke incidenten zonder volledig toerekenbare schuld.

Seksuele intimidatie

Libertad heeft een gedragscode seksuele intimidatie opgesteld. (Zie 'Gedragscode ter voorkoming van seksuele intimidatie en seksueel misbruik') De school treft maatregelen om ongewenste intimiteiten binnen de school te voorkomen en er zo nodig passend op te reageren.

Eenieder die kennisneemt van seksuele intimidatie kan daarover een klacht indienen bij de aangewezen vertrouwenspersoon, de coach, begeleider of de topkring. Behandeling van de klacht

vindt plaats volgens de, in de regeling (seksuele) intimidatie, beschreven procedure. Binnen de school wordt bekendheid gegeven aan deze procedure. Anonieme klachten worden, behoudens bijzondere omstandigheden, niet in behandeling genomen.

Wanneer er sprake is van seksuele intimidatie vindt in eerste instantie overleg plaats met de vertrouwenspersoon. In alle gevallen worden de ouders van het slachtoffer en, indien er sprake is van een leerling, de ouders van de dader op de hoogte gesteld.

ONGEVALLENPROCEDURE

Ongevallenprocedure

Bij een ongeval op Libertad wordt de coördinator direct door een aanwezig teamlid geïnformeerd. Deze zorgt ervoor dat het ongeval geregistreerd wordt. In geval van een ernstig ongeval wordt de huisartsenpost ingeschakeld en/of de 112 gebeld. De ouders of verzorgers worden onmiddellijk op de hoogte gebracht door een aanwezig teamlid. In minder ernstige gevallen wordt ouders of verzorgers gevraagd de leerling op te komen halen. Slechts wanneer de ouders of verzorgers niet bereikbaar zijn of in noodsituaties, zorgt Libertad zelf voor de verdere afwikkeling totdat ouders bij de leerling aanwezig zijn.

De arbeidsinspectie moet worden ingeschakeld als het slachtoffer overlijdt, blijvend letsel oploopt, of in het ziekenhuis moet worden opgenomen. Melden gebeurt telefonisch op 0800-5151 door de coördinator.

Na afloop zal de coördinator, zolang nodig, het verloop blijven volgen en contact houden met het slachtoffer. Waar nodig en mogelijk zal de coördinator in overleg met het slachtoffer, de schoolkring of de topkring maatregelen nemen ter voorkoming van gelijksoortige ongevallen.

Alle ongevallen zullen, ongeacht de afloop, door de coördinator in de topkring besproken worden.

Bijlage bij ongevallenprocedure

Ongevallenmeldingsformulier

(In te vullen door het slachtoffer)

Gegevens slachtoffer	
Naam	
Straat en huisnummer	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer	
Plaats van het ongeval	
Datum en tijdstip van het ongeval	
Aard van het ongeval	
Gevolgen	☐ Geen ☐ Behandeling in het ziekenhuis / EHBO ☐ Opname in het ziekenhuis ☐ Ziekteverzuim ☐ Anders, nl
Melding gedaan bij inspectie van SZW	☐ Ja ☐ Nee
Aard van het letsel	
Beschrijving van het ongeval	
Datum	
Handtekening	
Actie om herhaling te voorkomen (in te vullen door Libertad)	

PROCEDURE SCHORSING EN VERWIJDERING LEERLING

Libertad kan de leerling een schorsing opleggen. Als deze strafmaatregel geen effect heeft, dan kan Libertad de leerling van school verwijderen. Hiervan kan sprake zijn wanneer de leerling iets zeer ernstigs heeft gedaan of mildere maatregelen geen oplossing hebben geboden. Verwijdering houdt in dat de leerling permanent van Libertad wordt gestuurd en dat er een nieuwe school gevonden moet worden. Libertad moet de Onderwijsinspectie berichten over het definitieve besluit tot verwijdering (art. 14 lid 3 Inrichtingsbesluit WVO). Vanaf dit moment staat het kind niet langer ingeschreven op Libertad.

Schorsing

Schorsing vindt plaats op basis van het Inrichtingsbesluit WVO. Geschorste, leerplichtige jongeren zijn ontheven van de verplichting tot geregeld schoolbezoek (artikel 11, onderdeel c van de Leerplichtwet 1969). Bij schorsing zijn de volgende stappen van belang:

Schorsing kan met opgaaf van redenen voor een periode van maximaal één week. De leerling dient daarna in beginsel weer toegelaten te worden. De woorden 'in beginsel' betekenen dat er een apart, goed onderbouwd besluit noodzakelijk is, om het besluit te nemen tot een nieuwe of verlengde schorsing. Een uitzondering op de maximale duur van een schorsing vormt de schorsing die ingaat, terwijl er overleg gaande is over de definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing duurt dan net zo lang als de tijd die nodig is, om te komen tot een beslissing over de eventuele verwijdering. Bij een voornemen tot verwijdering volgt altijd overleg met de Inspectie van het Onderwijs. Het overleg met de Inspectie is bedoeld om te bezien op welke andere wijze de leerling onderwijs kan volgen.

De coördinator maakt het besluit tot schorsing mondeling en schriftelijk aan de leerling en diens ouders bekend. De coördinator onderbouwt het besluit tot schorsing en informeert de leerling en diens ouders over de duur en de verdere procedure, zoals de mogelijkheid tot bezwaar en de manier waarop dit bezwaar kenbaar moet worden gemaakt. De leerling en diens ouders worden uitgenodigd voor een gesprek.

Indien nodig kan een begeleider ook beslissen tot een schorsing met onmiddellijke ingang. De begeleider heeft contact met de coach van de leerling, de ouders van de leerlingen en de voorzitter van de BMK. Er wordt een gesprek gepland met de betrokkenen en er wordt een BMK gepland. De voorzitter van de BMK kan besluiten de casus onmiddellijk door te schuiven naar de topkring. Voordat de BMK plaatsvindt zijn zoveel mogelijk stappen van het stappenplan 'Grensoverschrijdend gedrag' doorlopen.

De coördinator dient de Inspectie van het Onderwijs en de leerplichtambtenaar van een schorsing voor een periode van langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis te stellen.

Er vindt een gesprek plaats tussen de coach, begeleider, coördinator en de leerling en diens ouders. Het gesprek heeft tot doel om deze zeer ernstige waarschuwing te onderstrepen en afspraken te maken over het vervolgtraject.

Na deze periode van schorsing van de leerling wordt de terugkeer begeleid door de coördinator van de school en de betrokkenen (begeleiders, coach, ouders, evt. jeugdagent). Hiervoor zal binnen Libertad de tijd genomen worden.

Verwijdering van school

Procedure

Voor het verwijderen van een leerling geldt een strikte procedure. De overheid heeft regels hiervoor opgesteld, omdat de verwijdering van een leerling grote gevolgen heeft op de schoolloopbaan. Voordat Libertad besluit een leerling te verwijderen, moet de topkring:

- Ouders in de gelegenheid stellen te worden gehoord (art. 14 lid 1 Inrichtingsbesluit WVO).
- In overleg treden met de Onderwijsinspectie. Hiernaast dient ook de leerplichtambtenaar op de hoogte te worden gesteld door Libertad. Tijdens dit overleg kan de leerling worden geschorst (art. 14 lid 2 Inrichtingsbesluit WVO).

Besluit

Nadat deze stappen zijn gevolgd kan Libertad het besluit nemen tot definitieve verwijdering. Dit besluit moet met opgave van redenen en de mogelijkheid tot bezwaar schriftelijk aan ouders bekend gemaakt worden (art. 15 lid 1 Inrichtingsbesluit WVO).

Bezwaar tegen verwijdering

- Ouders kunnen binnen zes weken nadat het besluit genomen is, bezwaar maken bij de voorzitter van het bestuur van Libertad, voorzitter@libertad-breda.nl (art. 15 lid 2 Inrichtingsbesluit WVO).
- Libertad moet de ouders nogmaals horen. Hierin kunnen ouders hun bezwaar toelichten en kunnen zij de rapporten en adviezen bekijken die zijn opgesteld (art. 15 lid 3 Inrichtingsbesluit WVO).
- Tijdens deze bezwaarprocedure kan de topkring de leerling toegang tot de school ontzeggen (art. 15 lid 4 Inrichtingsbesluit WVO).
- Binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift beslist de topkring opnieuw over de verwijdering (art. 15 lid 3 Inrichtingsbesluit WVO jo. art. 27 lid 4 WVO).
- Als de topkring van Libertad het besluit handhaaft, dan wordt de leerling alsnog van school verwijderd. Hierna bestaat voor ouders de mogelijkheid om de zaak voor te leggen aan de civiele rechter.

ZORGPLAN

Externe en gespecialiseerde zorg

Libertad onderhoudt contact met het Centrum voor Jeugd en Gezin, dat adviseert met betrekking tot preventie en zorg. Als een leerling extra of gespecialiseerde zorg nodig heeft kan Libertad terugvallen op verschillende specialisten in de regio. De coördinator zal in samenwerking met het team alert zijn op signalen van leerlingen. Indien het nodig wordt geacht, wordt de betreffende leerling en diens ouders geholpen om adequate zorg te regelen.

Als leerling extra zorg nodig heeft kan Libertad terugvallen op verschillende specialisten in de regio. De coördinator zal in samenwerking met het team de zorgtaak zorgvuldig behartigen.

Leerproblemen

Voor zorg rondom leerproblemen kunnen we terecht bij Marlies van der Wal via Marlies.jongleren@gmail.com. Zij heeft als specialisatie Dyslexie en Dyscalculie volgens de methode van PARWO. Daarnaast is zij ook gediplomeerd intern begeleider.

Opvoeden en opgroeien

Voor alle zorgen rondom opvoeden en opgroeien hebben wij contact met het CJG, bereikbaar via info@cjgbreda.nl.

Hoogbegaafdheid

Voor zorg rondom hoogbegaafdheid kunnen we terecht bij Angela Peters: www.smartthinkingbreda.nl.

Hooggevoeligheid

Voor omgaan met hooggevoeligheid kunnen we contact opnemen met Mirjam van Diemen, begeleider hooggevoelige kinderen, www.hetnieuwedenken.nu. Er kan ook contact worden opgenomen met Mariska van der Voort Maarschalk, HSP-kinderpsychologe, psychomotorisch kindertherapeut: www.klavertjevier.nu.

GEDRAGCODE TER VOORKOMING VAN SEKSUELE INTIMIDATIE EN SEKSUEEL MISBRUIK

Inleiding

Het is belangrijk om je thuis te voelen op Libertad, dat geldt zowel voor leerlingen als het team. Dat kan alleen als je je er veilig voelt. Dit is een basisvoorwaarde voor leerlingen om het maximale uit hun schooltijd te halen en voor het team om met plezier hun werk te doen. Vanuit dit idee is deze gedragscode ontstaan. Dit geeft de leerlingen en het team duidelijke grenzen aan hun eigen handelen en dat van de anderen met wie zij op Libertad te maken hebben. Deze gedragscode zal bijdragen aan een veilig schoolklimaat.

Libertad wil een veilige school zijn, waar geen plaats is voor seksuele intimidatie en seksueel misbruik. Van eenieder die bij de school betrokken is, wordt verwacht dat deze respect heeft voor de ander en diens integriteit.

Deze gedragscode is bedoeld als preventief beleid, ter bescherming van leerlingen en het team, door middel van het:

- voldoende kenbaar maken van de afspraken in deze code;
- adequate voorlichting geven over het beleid en de risico's van ongewenst gedrag binnen de school;
- waar nodig zorgen voor (na)scholing van professionals binnen de school;
- toezicht houden op de naleving van de gedragscode.

Hoor en wederhoor is in beginsel de eerste stap bij vermeende schending van deze gedragscode. Wederzijds respect en onderling vertrouwen kunnen verdiept worden, als er ruimte blijft voor open communicatie. In paragraaf 3 wordt uitgebreider ingegaan op hoe te handelen bij (vermeende) overtreding van deze gedragscode.

Deze gedragscode beschrijft wat in een aantal specifieke situaties binnen Libertad als respectvol en als wenselijk wordt gezien. Spontaniteit en onderling vertrouwen blijft daarbij een groot goed. Middels open communicatie willen we dat koesteren.

Onze regels gericht op het voorkomen van seksuele intimidatie en seksueel misbruik

Schoolcultuur / pedagogisch klimaat

- Het team onthoudt zich van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, toespelingen en wijze van aanspreken, die door leerlingen en/of andere bij Libertad betrokkenen, als seksistisch ervaren kunnen worden. Het team ziet erop toe, dat leerlingen onderling zich onthouden van seksistisch taalgebruik en seksueel getinte grappen. Daarbij behoren tevens opmerkingen over het uiterlijk en kleding van leerlingen.

- Het team onthoudt zich van seksistisch getinte gedragingen, of gedragingen die door leerlingen en/of andere bij Libertad betrokkenen als zodanig ervaren kunnen worden en ziet er tevens op toe dat dergelijke gedragingen niet voorkomen in de relatie leerling/leerling.
- Het team draagt er zorg voor, dat binnen Libertad geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen in bladen (o.a. schoolkrant) e.d. worden gebruikt of opgehangen, die als kwetsend kunnen worden ervaren.
- Bij vermoedens van seksueel misbruik van leerlingen door volwassenen is de coördinator wettelijk verplicht om hiervan melding te doen bij de topkring en de vertrouwensinspecteur.

Eén op één contacten: teamlid/leerling

- Wanneer een teamlid zich alleen met een leerling in een ruimte bevindt, zal de deur open staan wanneer anderszins geen zicht in het lokaal of andere ruimte mogelijk is.
- Teamleden van Libertad houden ten opzichte van leerlingen professionele distantie.

Dit houdt in:

- dat er geen persoonlijk contact wordt gezocht, alleen contact in het belang van het onderwijs aan de betreffende leerling.
- dat indien een leerling een teamlid omtrent persoonlijke zaken in vertrouwen wil nemen, het teamlid aangeeft, dat deze alles wat ter ore komt moet kunnen bespreken met de coördinator en/of de vertrouwenspersoon van Libertad.
- dat indien een leerling met persoonlijke problemen kampt waarbij professionele hulp aangewezen is, het teamlid de betreffende leerling dient door te verwijzen naar de vertrouwenspersoon of coördinator.
- dat één enkele leerling niet bij een teamlid thuis wordt uitgenodigd. In voorkomende gevallen worden redenen en tijdsduur aangegeven en moet er toestemming zijn gegeven door de ouders en de coördinator.
- dat zonder medeweten en uitdrukkelijke toestemming van de topkring en de ouders, teamleden niet bij leerlingen thuis komen wanneer de betreffende leerling alleen thuis is.

Troosten, belonen, feliciteren e.d. in de schoolsituatie

In principe worden leerlingen niet getroost bij verdriet of pijn door middel van lichamelijk contact, anders dan het geven van een hand of een klopje op de schouder. Lichamelijk contact met een leerling dient zoveel mogelijk door teamleden te worden vermeden, ook door de sportdocent bij het voordoen van oefeningen. Indien een leerling zelf lichamelijk contact zoekt met een teamlid dient deze duidelijk te maken, dat dit ongewenst is en niet is toegestaan.

Aan- en uitkleden van leerlingen en teamleden voor of na sportactiviteiten

Een teamlid laat na om in de kleedkamers van leerlingen van de andere sekse te observeren tijdens het aan-, uit- en omkleden van deze leerlingen. Bij dezelfde sekse is terughoudende observatie

toegestaan voor zover dit noodzakelijk is in het kader van toezicht en ordehandhaving. Teamleden kleden zich buiten het zicht van leerlingen om.

Buitenschoolse activiteiten

- Tijdens reizen en werkweken slapen mannelijke teamleden in de ruimte van de jongens en vrouwelijke teamleden in de ruimte van de meisjes, waarbij uiteraard professionele distantie wordt bewaard.
- Tijdens het aan-, uit-, en omkleden van leerlingen worden de betreffende ruimten uitsluitend door een teamlid betreden na een duidelijk vooraf gegeven teken.
- Indien mogelijk maken jongens en meisjes gebruik van gescheiden toiletten en douches.
- Zoals er op school door niemand alcohol en drugs mag worden genuttigd, geldt dit ook bij buitenschoolse activiteiten.
- Tijdens activiteiten worden geen aanstootgevende liederen gezongen of in andere zin seksistisch taalgebruik geuit.

Teamleden onderling

Teamleden maken onderling gebruik van correcte aanspreekvormen en maken geen op de persoon gerichte seksistisch getinte insinuaties/toespelingen. Zij realiseren zich dat zij een voorbeeldfunctie vervullen en gaan op een respectvolle en professionele manier met elkaar om.

Schending van deze gedragscode

Zowel leerlingen als teamleden kunnen melding maken van schending van de gedragscode c.q. een klacht indienen. Bij (vermeende) schending van deze gedragscode hanteert Libertad de volgende uitgangspunten:

- de schender van de gedragscode wordt zo spoedig mogelijk direct op diens gedrag aangesproken en er wordt een mogelijkheid gegeven tot nadere toelichting/zelfcorrectie/melding van diens (vermeende)overtreding;
- teamleden melden schendingen van de gedragscode door henzelf of anderen zo spoedig mogelijk aan de coördinator en wachten niet af of er al dan niet een klacht wordt ingediend;
- bij minder ernstige/onbedoelde schending krijgt de schender de mogelijkheid in een open gesprek de vertrouwensrelatie met de benadeelden te herstellen;
- ouders van de betrokken leerling worden direct en zo volledig mogelijk geïnformeerd over het voorval waarbij de gedragscode is geschonden;
- de coördinator en topkring nemen gepaste maatregelen om de veiligheid van leerlingen en het team optimaal te herstellen en te waarborgen;
- de vertrouwenspersoon en andere zorginstanties kunnen worden ingeschakeld voor de opvang van betrokkenen;

- bij (vermeende) wetsovertredingen wordt de vertrouwensinspecteur ingeschakeld;
- na overleg met de vertrouwensinspecteur en de slachtoffers kan aangifte gedaan worden bij de politie;
- een overtreder kan de toegang tot Libertad worden ontzegd;
- een overtreder kan schriftelijk gewaarschuwd, berispt, geschorst of ontslagen worden;
- in geval van valse aangifte of valse beschuldiging heeft het slachtoffer recht op eerherstel en kunnen tegen de klager gepaste stappen worden ondernomen.

MELDCODE HUISELIJK GEWELD

Libertad

Overwegende

- dat Libertad verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan leerlingen. Deze verantwoordelijkheid is zeker ook aan de orde in het geval van leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de teamleden die werkzaam zijn bij Libertad wordt verwacht, op basis van deze verantwoordelijkheid, dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat deze effectief reageren op de signalen;
- dat Libertad een meldcode vaststelt, zodat het team dat binnen Libertad werkzaam is weet welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Libertad in deze code ook vastlegt op welke wijze het team bij deze stappen ondersteunt wordt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: fysiek, psychisch of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.
Daaronder wordt ook ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eer gerelateerd geweld gerekend. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder wordt ook eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten gerekend;
- dat onder teamlid in deze code wordt verstaan: Een teamlid die voor Libertad werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: iedere persoon die als zodanig is ingeschreven bij Libertad;
- in aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Jeugdwet, en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, en het privacyreglement van Libertad.

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.

Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van de checklist signalering huiselijk geweld (bijlage 1).

Beschrijf signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een daarvoor bevoegd persoon.

Signalen van geweld door een beroepskracht in de onderwijsrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een teamlid ten opzichte van een leerling, meld de signalen dan bij de topkring van Libertad. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Signalen van geweld tussen leerlingen

Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen leerlingen op school, vallen niet onder het stappenplan van de meldcode. Signalen worden gemeld bij de coach van de betreffende leerlingen. Het veiligheidsplan van Libertad is hier verder op van toepassing.

Op deze regel geldt één uitzondering: de signalen van mogelijk geweld vallen wel onder de meldcode als het geweld zich afspeelt tussen leerlingen die samenwonen in een huis of deel uitmaken van een familie.

Stap 2: Collegiale consultatie, raadplegen deskundige

De coördinator van Libertad is de aangewezen persoon om vanaf stap 2 de stappen te ondernemen. Hierin wordt de coördinator bijgestaan door de persoon die de eerste melding heeft gedaan, de melder.

De melder en coördinator bespreken de signalen. Indien nodig wordt advies gevraagd aan Veilig Thuis of aan een deskundige op het gebied van letsel duiding, als er behoefte is aan meer duidelijkheid over aard en oorzaak van het letsel. Het ligt voor de hand dat zo nodig forensische expertise wordt ingeschakeld via Veilig Thuis.

Advies bij specifieke vormen van geweld over mogelijke risico's van vervolgstappen

Is er binnen Libertad onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking, of ouderenmishandeling, dan vraagt Libertad altijd advies aan Veilig Thuis over de vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig te kunnen afwegen. Libertad legt de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het leerlingdossier.

Stap 3: Gesprek met de leerling

Bespreek de signalen met de leerling.

- Leg de leerling het doel uit van het gesprek;
- Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- Nodig de leerling uit om een reactie hierop te geven;
- Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de 'Verklaring tegen meisjesbesnijdenis' gebruiken. Deze is te vinden op internet en in diverse talen.

Heeft een teamlid ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de leerling, raadpleeg dan een deskundige van Veilig Thuis.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling, is alleen mogelijk:

- Als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de leerling daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Stap 4: Afwegen

Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en het gesprek met de leerling het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling af. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling af.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het afwegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Afwegingsvragen die doorlopen moeten worden:

1. Vermoeden afwegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: het dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

De topkring van Libertad is op de hoogte (in geval het vermoeden door een teamlid wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schat Libertad (Teamlid en topkring) in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders bij Libertad in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp aanvaarden

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem een casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Als Libertad meent op basis van de afweging in stap 4, dat de leerling en het gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kan worden:

- Breng het bestuur van stichting Libertad op de hoogte
- Organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- Volg de effecten van deze hulp;
- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de leerling

Kan Libertad de leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of wordt er getwijfeld of Libertad voldoende bescherming hiertegen kan bieden:

- Breng het bestuur van Libertad op de hoogte
- Meld het vermoeden bij Veilig Thuis;
- Sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die wordt gemeld (ook) van anderen afkomstig is;
- Overleg bij de melding met Veilig Thuis wat na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, Libertad nog kan doen om de leerling en de gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. Bespreek de melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en of met de ouder (als de leerling nog geen 16 jaar oud is).
- Leg uit waarom Libertad van plan is een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- Vraag de leerling uitdrukkelijk om een reactie;
- In geval van bezwaren van de leerling, overlegt Libertad op welke wijze tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren;

- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling of diens gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in de afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of diens gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Libertad doet melding indien naar de bescherming van de leerling of diens gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling over de melding kunt u afzien:

- als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, die van en teamlid, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de leerling daardoor het contact zal verbreken.

Bijlage 1 bij meldcode huiselijk geweld

Checklist signalering huiselijk geweld

De leerling:

- eet ongezond
- heeft eetproblemen
- verzorgt zichzelf slecht (slechte persoonlijke hygiëne)
- heeft verwondingen en/of oude littekens
- geeft vage verklaringen voor verwondingen/verwaarlozing
- vertoont ineens heel ander gedrag
- is heel afhankelijk (bijvoorbeeld veel aandacht vragen of steeds bij teamleden in de buurt rondhangen)
- maakt weinig en/of vreemd contact met andere leerlingen en/of teamleden
- heeft een overdreven angst voor lichamelijk contact, verbergt het eigen lichaam
- kan zich slecht concentreren
- praat negatief over zichzelf (ik kan toch niks, ik hoor er toch niet bij)
- praat negatief of juist heel gelaten over thuis
- pest andere leerlingen of sluit ze buiten
- is agressief richting zichzelf, andere leerlingen en /of teamleden
- misdraagt zich (diefstal, brandstichting, vandalisme)
- vertoont seksueel gedrag en uitspraken die niet passen bij de leeftijd
- gebruikt alcohol en/of drugs
- is vaak, zonder duidelijke reden, afwezig
- heeft schulden
- doet geheimzinnig en/of is gesloten over thuis
- zoekt conflicten op met andere leerlingen en/of teamleden

De ouders:

- zijn niet bereid tot contact met de coach (o.a. mailen / bellen)
- geven het kind verantwoordelijkheden die niet bij de leeftijd passen (veel geld mee voor boodschappen, altijd voor broertjes/zusjes moeten zorgen)
- houden het kind klein (overbeschermd/keurslijf)